

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

DECRET 7/2021, de 8 de gener, del Consell, de declaració de bé d'interès cultural, amb la categoria de zones arqueològiques, dels jaciments «Cova del Tossal de la Font» i «Cova Matutano» a Vilafamés. [2021/388]

L'article 49.1.5^é de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana estableix la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic arqueològic i científic, sense perjudici del que disposa el número 28 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola. L'article 26.2 de Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del patrimoni cultural valencià, disposa que la declaració d'un bé d'interès cultural es farà mitjançant decret del Consell, a proposta de la conselleria competent en matèria de cultura. Tot això sense perjudici de les competències que l'article 6 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol reserva a l'Administració general de l'Estat.

Els jaciments arqueològics del Tossal de la Font i la Cova de Matutano del terme de Vilafamés destaquen per la seua peculiaritat. El primer d'aquests per conservar restes d'*Homo neandertalensis* i el segon per l'art rupestre moble *Magdalenà* de gran naturalisme que es remunta a uns 12.000 anys d'antiguitat. Tots dos enclavaments constitueixen manifestacions singularíssimes del nostre passat prehistòric, la qual cosa imposa el seu màxim reconeixement en l'àmbit patrimonial, que és l'objectiu d'aquest decret declaratiu, en el qual s'estableix la normativa per a la protecció d'aquests dos immobles i els seus entorns, de manera que es preserve la integritat no solament dels dos jaciments sinó també de la silueta i paisatge històric en el qual es localitzen aquestes coves, descrivint aquestes, assenyalant els seus valors i delimitant literalment i gràficament l'entorn al qual s'associa la seua percepció, la qual cosa desembocarà en una tutela més eficaç del patrimoni excepcional que incorporen.

El decret consta de tres capítols, setze articles, dues disposicions addicionals i dues disposicions finals. El capítol I està dedicat a descriure l'objecte dels jaciments de la Cova Tossal de la Font i de la Cova Matutano, i els capítols II i III fan referència a la normativa de protecció de les zones arqueològiques de cada jaciment.

Per l'Ajuntament de Vilafamés, titular dominical de les coves, s'ha sol·licitat la incoació d'expedient per a declarar béns d'interès cultural amb la categoria de zones arqueològiques els jaciments Cova del Tossal de la Font i Cova Matutano.

Mitjançant resolució de 19.11.2019 de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, es va acordar incoar expedient per a declarar béns d'interès cultural, amb la categoria de zones arqueològiques els jaciments Cova del Tossal de la Font i Cova Matutano en el terme municipal de Vilafamés i es va sotmetre l'expedient incoat a tràmit d'informació pública, determinant els seus valors, descrivint-los, delimitant aquests i els seus corresponents entorns de protecció, articulant la corresponent normativa protectora i sotmetent-se l'expedient incoat a tràmit d'informació pública.

S'han complert tots els tràmits legalment preceptius d'acord amb les disposicions vigents.

Consta en l'expedient l'informe favorable a la declaració de bé d'interès cultural del Consell Valencià de Cultura, de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles i de la Universitat Jaume I de Castelló, que han prestat la seua conformitat a la proposta declarativa que se'ls ha elevat, de conformitat amb el que estableix l'article 27.5 de la Llei 4/1998.

Així mateix s'han obtingut de les conselleries afectades els informes exigits per l'article 43 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, de la Generalitat, del Consell, sense que aquestes hagen formulat cap al·legació.

No s'han formulat al·legacions ni en el tràmit d'informació pública, ni en el de l'audiència.

Aquest decret declaratiu s'adequa als principis de bona regulació establerts en l'article 129 de la Llei 39/2015, de 30 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i s'ha acreditat la concurrència en aquesta iniciativa normativa dels principis

Conselleria de Educación, Cultura y Deporte

DECRETO 7/2021, de 8 de enero, del Consell, de declaración de bien de interés cultural, con la categoría de zonas arqueológicas, los yacimientos «Cova del Tossal de la Font» y «Cova Matutano» a Vilafamés. [2021/388]

El artículo 49.1.5º del Estatuto de Autonomía de la Comunitat Valenciana establece la competencia exclusiva de la Generalitat en materia de patrimonio histórico, artístico, monumental, arquitectónico arqueológico y científico, sin perjuicio de lo que dispone el número 28 del apartado 1 del artículo 149 de la Constitución Española. El artículo 26.2 de Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del patrimonio cultural valenciano, dispone que la declaración de un Bien de Interés Cultural se hará mediante decreto del Consell, a propuesta de la conselleria competente en materia de cultura. Todo ello sin perjuicio de las competencias que el artículo 6 de la Ley 16/1985, de 25 de junio, del patrimonio histórico español reserva a la Administración general del Estado.

Los yacimientos arqueológicos del Tossal de la Font y la Cova de Matutano del término de Vilafamés destacan por su peculiaridad. El primero de ellos por conservar restos de *Homo neandertalensis* y el segundo por el arte rupestre mueble magdalenense de gran naturalismo que se remonta a unos 12.000 años de antigüedad. Ambos enclaves constituyen manifestaciones singularísimas de nuestro pasado prehistórico, lo que impone su máximo reconocimiento a nivel patrimonial, que es el objetivo del presente decreto declarativo, en el que se establece la normativa para la protección de estos dos inmuebles y sus entornos, de forma que se preserve la integridad no solamente de los dos yacimientos sino también de la silueta y paisaje histórico en el que se localizan estas cuevas, describiendo las mismas, señalando sus valores y delimitando literal y gráficamente el entorno al que se asocia su percepción, lo que desembocará en la más eficaz tutela del patrimonio excepcional que incorporan.

El decreto consta de tres capítulos, dieciséis artículos, dos disposiciones adicionales y dos disposiciones finales. El capítulo I está dedicado a describir el objeto de los yacimientos de la Cova Tossal de la Font y de la Cova Matutano, y los capítulos II y III hacen referencia a la normativa de protección de las zonas arqueológicas de cada yacimiento.

Por el Ayuntamiento de Vilafamés, titular dominical de las cuevas, se ha solicitado la incoación de expediente para declarar Bienes de Interés Cultural con la categoría de Zonas Arqueológicas los yacimientos Cova del Tossal de la Font y Cova Matutano.

Mediante resolución de 19.11.2019 de la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, se acordó incoar expediente para declarar Bienes de Interés Cultural, con la categoría de Zonas Arqueológicas los yacimientos Cova del Tossal de la Font y Cova Matutano en el término municipal de Vilafamés y se sometió el expediente incoado a trámite de información pública, determinando sus valores, describiéndolos, delimitando los mismos y sus correspondientes entornos de protección, articulando la correspondiente normativa protectora y sometándose el expediente incoado a trámite de información pública.

Se han cumplido todos los trámites legalmente preceptivos de acuerdo con las disposiciones vigentes.

Consta en el expediente el informe favorable a la declaración de Bien de Interés Cultural del Consell Valencià de Cultura, de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos y de la Universidad Jaume I de Castelló, que han prestado su conformidad a la propuesta declarativa que se les ha elevado, de conformidad con lo que establece el artículo 27.5 de la Ley 4/1998.

Asimismo, se han recabado de las consellerias afectadas los informes exigidos por el artículo 43 de la Ley 5/1983, de 30 de diciembre, de la Generalitat, del Consell, sin que se haya formulado por las mismas alegación alguna.

No se han formulado alegaciones ni en el trámite de información pública, ni en el de la audiencia.

Este decreto declarativo se adecúa a los principios de buena regulación establecidos en el art. 129 de la Ley 39/2015, de 30 de octubre, del procedimiento administrativo común de las administraciones públicas, habiéndose acreditado la concurrència en esta iniciativa normativa de

de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència en el seu procés d'elaboració, i eficiència.

En compliment del principi de necessitat i eficàcia l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana preceptua en el seu article 12 que la Generalitat velarà per la protecció i defensa de la identitat i els valors del Poble Valencià i el respecte a la seua diversitat i al seu patrimoni històric. En aquest sentit, els jaciments que incorporen valors arqueològics en grau particularment significatiu, com han informat els serveis tècnics, han d'accedir a la condició de bé d'interés cultural amb la categoria de zones arqueològiques.

Tenint en compte les circumstàncies i singulars característiques que concorren en els jaciments Cova del Tossal de la Font i Cova Matutano s'imposa el seu màxim reconeixement en l'àmbit patrimonial mitjançant la declaració com a bé d'interés cultural de conformitat amb el mandat contingut en la Llei 4/1998.

En compliment del principi de proporcionalitat, aquest decret declaratiu constitueix l'eina necessària i imprescindible per a la preservació, valoració i divulgació al màxim nivell dels jaciments Cova del Tossal de la Font i Cova Matutano i de la unitat paisatgística en què es troben.

En compliment del principi de seguretat jurídica aquesta formalització tutelar i la normativa que en aquesta s'estableix, concilia l'obligada protecció a uns béns de destacadíssima significació patrimonial amb la definició precisa de l'estatut jurídic dels propietaris inclosos en els àmbits d'afecció dels jaciments declarats, les facultats dels quals es limiten en la mesura estrictament necessària per a preservar els valors culturals detectats i per a salvaguardar l'ambient paisatgístic al qual històricament s'associen en les preexistències que actualment el conformen.

En compliment del principi de transparència per a potenciar la participació activa dels destinataris en l'elaboració d'aquesta iniciativa normativa, s'ha notificat la iniciació de l'expedient als propietaris afectats, s'ha suscitat la intervenció activa a la ciutadania a través del tràmit d'informació pública, i s'ha conferit finalment audiència al titular dominical que és l'Ajuntament de Vilafamés, que no ha formulat al·legacions.

En compliment del principi d'eficiència aquesta disposició reglamentària solament implementa el tràmit de la prèvia i preceptiva autorització administrativa de l'òrgan competent en matèria de cultura per a qualssevol actuacions de transcendència patrimonial que pretenguin realitzar-se en l'àmbit dels jaciments declarats i els seus entorns únicament als efectes de salvaguardar les seues preexistències, tal com apareixen descrites en aquest decret declaratiu, en relació de causa a efecte, i no comporta cap càrrega per a l'Administració.

En virtut del que s'ha exposat i de conformitat amb el que s'estableix en l'article 26.2 de la Llei 4/1998, i l'article 28.c de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, de la Generalitat, del Consell, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu, a proposta del conseller d'Educació, Cultura i Esport, prèvia deliberació del Consell, en la reunió de 8 de gener de 2021,

DECRETE

CAPÍTOL I

Jaciments Cova del Tossal i Cova Matutano

Article 1. Objecte

Aquest decret té com a objecte declarar béns d'interés cultural amb la categoria de zones arqueològiques els jaciments Cova del Tossal de la Font i Cova Matutano, situats en el terme municipal de Vilafamés (Castelló), i es resolen totes dues declaracions acumulativament en guardar aquests enclavaments patrimonials íntima connexió per la situació de contigüitat o immediatesa en què s'emplacen aquests jaciments els entorns dels quals fins i tot se solapen, en el terme municipal de Vilafamés, la qual cosa no és obstacle per a diversificar el règim d'intervencions admissible en funció de les circumstàncies o de la situació de fet concurrent en cadascun d'aquests.

los principios de necesidad, eficacia, proporcionalidad, seguridad jurídica, transparencia en su proceso de elaboración, y eficiencia.

En cumplimiento del principio de necesidad y eficacia el Estatuto de Autonomía de la Comunitat Valenciana preceptúa en su artículo 12 que la Generalitat velará por la protección y defensa de la identidad y los valores del Pueblo Valenciano y el respeto a su diversidad y a su patrimonio histórico. En este sentido, los yacimientos que incorporen valores arqueológicos en grado particularmente significativo, como han informado los servicios técnicos, deben acceder a la condición de bien de interés cultural con la categoría de zonas arqueológicas.

Teniendo en cuenta las circunstancias y singulares características que concurren en los yacimientos Cova del Tossal de la Font y Cova Matutano se impone su máximo reconocimiento a nivel patrimonial mediante la declaración como bien de interés cultural de conformidad con el mandato contenido en la Ley 4/1998.

En cumplimiento del principio de proporcionalidad, este decreto declarativo constituye la herramienta necesaria e imprescindible para la preservación, puesta en valor y divulgación al máximo nivel de los yacimientos Cova del Tossal de la Font y Cova Matutano y de la unidad paisajística en que se encuentran.

En cumplimiento del principio de seguridad jurídica la presente formalización tutelar y la normativa que en la misma se establece, concilia la obligada protección a unos bienes de destacadísima significación patrimonial con la definición precisa del estatuto jurídico de los propietarios incluidos en los ámbitos de afección de los yacimientos declarados, cuyas facultades se limitan en la medida estrictamente necesaria para preservar los valores culturales detectados y para salvaguardar el ambiente paisajístico al que históricamente se asocian en las preexistencias que actualmente lo conforman.

En cumplimiento del principio de transparencia para potenciar la participación activa de los destinatarios en la elaboración de la presente iniciativa normativa, se ha notificado la iniciación del expediente a los propietarios afectados, se ha suscitado la intervención activa de la ciudadanía a través del trámite de información pública, confiriéndose finalmente audiencia al titular dominical que es el Ayuntamiento de Vilafamés, que no ha formulado alegaciones.

En cumplimiento del principio de eficiencia la presente disposición reglamentaria tan solamente implementa el trámite de la previa y preceptiva autorización administrativa del órgano competente en materia de cultura para cualesquiera actuaciones de transcendencia patrimonial que pretendan realizarse en el ámbito de los yacimientos declarados y sus entornos a los solos efectos de salvaguardar sus preexistencias, tal y como aparecen descritas en este decreto declarativo, en relación de causa a efecto, y no conlleva carga alguna para la Administración.

En virtud de lo expuesto y de conformidad con lo establecido en el artículo 26.2 de la Ley 4/1998, y el artículo 28.c de la Ley 5/1983, de 30 de diciembre, de la Generalitat, del Consell, conforme con el Consell Jurídic Consultiu, a propuesta del conseller de Educación, Cultura y Deporte, previa deliberación del Consell en la reunión de 8 de enero de 2021,

DECRETO

CAPITULO I

Yacimientos Cova del Tossal y Cova Matutano

Artículo 1. Objeto

Este decreto tiene como objeto declarar Bienes de Interés Cultural con la categoría de Zonas Arqueológicas los yacimientos Cova del Tossal de la Font y Cova Matutano, situados en el término municipal de Vilafamés (Castellón), resolviéndose ambas declaraciones acumulativamente al guardar dichos enclaves patrimoniales íntima conexión por la situación de colindancia o inmediatez en que se emplazan dichos yacimientos cuyos entornos incluso se solapan, en el término municipal de Vilafamés, lo que no es óbice para diversificar el régimen de intervenciones admisible en función de las circunstancias o de la situación de hecho concurrente en cada uno de los mismos.

CAPÍTOL II

Normativa de protecció del jaciment de la Cova Tossal de la Font i del seu entorn

Article 2. Règim de la zona arqueològica

El jaciment arqueològic de Cova Tossal de la Font, en el terme municipal de Vilafamés (Castelló), com a bé d'interés cultural, amb la categoria de zona arqueològica, es regirà pel que es disposa en la secció segona del capítol III del títol II de Llei 4/1998, de la Generalitat, per als béns immobles d'interés cultural, així com pels plans especials, o instruments urbanístics d'anàleg contingut, que si escau s'aproven. Qualsevol actuació que es pretenga realitzar en aquesta estarà sotmesa a la preceptiva autorització de la direcció general competent en matèria de cultura amb caràcter previ al seu inici i a l'atorgament de llicència municipal si és el cas, quan aquesta siga preceptiva, sense perjudici de l'íntegra aplicabilitat a l'esmentat jaciment del títol III de la Llei 4/1998, i del Decret 107/2017, de 28 juliol, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament de regulació de les actuacions arqueològiques en la Comunitat Valenciana, especialment en la regulació que aquests últims contenen per a les denominades zones arqueològiques.

Article 3. Usos permesos en l'immoble i el seu entorn

Els usos permesos en l'entorn seran tots aquells històricament associats al lloc: agropecuaris i forestals, a més en relació amb el jaciment de la Cova del Tossal de la Font s'imposen els que siguin compatibles amb la investigació, la valoració, el gaudi patrimonial del bé d'interés cultural i del seu entorn i contribuïsquen a la consecució d'aquestes finalitats. Qualsevol canvi d'ús del bé d'interés cultural en relació amb els que mantenia amb anterioritat estarà subjecte a la prèvia i preceptiva autorització de l'organisme competent en matèria de cultura de conformitat amb el que es disposa en l'article 36 de la Llei 4/1998.

Article 4. Règim d'intervenció en l'entorn

Qualsevol intervenció que pretenga realitzar-se a l'entorn de protecció de la zona arqueològica, excepte les que manifestament manquen de transcendència patrimonial, requerirà l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria de cultura. Aquesta autorització s'emetrà aplicant els criteris establerts en aquesta normativa, i en defecte d'això, els enumerats en els articles 38, 39, 58 i següents de la Llei 4/1998. La proposta d'intervenció haurà de definir el seu abast i anar acompanyada de la documentació tècnica oportuna que permeta l'avaluació patrimonial. També haurà d'especificar la ubicació parcel·l·lària, així com adjuntar les fotografies que permeten constatar la situació actual i la seua transcendència patrimonial. Transcorregut el termini de tres mesos la sol·licitud es considerarà denegada per silenci administratiu.

Article 5. Preservació del paisatge arqueològic

A fi de preservar el paisatge històric al qual s'associa la zona arqueològica i la integritat d'aquest:

1. No s'autoritzarà cap edificació nova per a qualsevol ús (excepte les permeses per l'article 6 punt 3 d'aquesta normativa), i queden prohibits, com a regla general i tret que es justifique la seua necessitat, els moviments de terres i excavacions d'incidència paisatgística.

2. Es prohibeixen les senyalitzacions de tipus publicitari, el magatzematge a l'aire lliure de materials i l'abocament de residus.

3. Com a regla general i tret que s'acorde la seua necessitat es prohibeix la tala d'arbres sense autorització expressa de la direcció general competent en matèria de cultura, així com de l'organisme competent en aquesta matèria de medi ambient. En l'àmbit considerat s'haurà de fomentar la repoblació forestal amb varietats autòctones pròpies l'ecosistema protegit.

4. En els espais d'ús agrícola haurà de mantindre's el parcel·lari existent amb els seus elements annexos com camins, bancals, cledes i altres elements etnològics d'arquitectura en pedra seca.

Article 6. Preservació dels béns immobles

1. Els immobles existents a l'entorn de protecció de la zona arqueològica, pel seu valor testimonial i les seues peculiars tipologies relacio-

CAPÍTULO II

Normativa de protección del yacimiento de la Cova Tossal de la Font y de su entorno

Artículo 2. Régimen de la Zona Arqueológica

El yacimiento arqueológico de Cova Tossal de la Font, en el Término Municipal de Vilafamés (Castellón), como Bien de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica, se regirá por lo dispuesto en la sección segunda del capítulo III del Título II de Ley 4/1998, de la Generalitat, para los Bienes inmuebles de Interés Cultural, así como por los planes especiales, o instrumentos urbanísticos de análogo contenido, que en su caso se aprueben. Cualquier actuación que se pretenda realizar en la misma estará sometida a la preceptiva autorización de la dirección general competente en materia de cultura con carácter previo a su inicio y al otorgamiento de licencia municipal en su caso, cuando esta resulte preceptiva, sin perjuicio de la íntegra aplicabilidad al referido yacimiento del Título III de la Ley 4/1998, y del Decreto 107/2017, de 28 julio, del Consell, por el que se aprueba el Reglamento de regulación de las actuaciones arqueológicas en la Comunitat Valenciana, especialmente en la regulación que estos últimos contienen para las denominadas Zonas Arqueológicas.

Artículo 3. Usos permitidos en el inmueble y su entorno

Los usos permitidos en el entorno serán todos aquellos históricamente asociados al lugar: agropecuarios y forestales, además con relación al yacimiento de la Cova del Tossal de la Font se imponen los que sean compatibles con la investigación, la puesta en valor, el disfrute patrimonial del Bien de Interés Cultural y de su entorno y contribuyan a la consecución de dichos fines. Cualquier cambio de uso del Bien de Interés Cultural con relación al que viniera manteniendo con anterioridad estará sujeto a la previa y preceptiva autorización del organismo competente en materia de Cultura de conformidad con lo dispuesto en el artículo 36 de la Ley 4/1998.

Artículo 4. Régimen de intervención en el entorno

Cualquier intervención que pretenda realizarse en el entorno de protección de la Zona Arqueológica, salvo las que manifestamente carezcan de transcendencia patrimonial, requerirá la previa autorización de la conselleria competente en materia de cultura. Esta autorización se emitirá aplicando los criterios establecidos en la presente normativa, y en su defecto, los enumerados en los artículos 38, 39, 58 y siguientes de la Ley 4/1998. La propuesta de intervención deberá definir su alcance e ir acompañada de la documentación técnica oportuna que permita la evaluación patrimonial. También deberá especificar la ubicación parcelaria, así como adjuntar las fotografías que permitan constatar la situación actual y su transcendencia patrimonial. Transcurrido el plazo de tres meses la solicitud se entenderá denegada por silencio administrativo.

Artículo 5. Preservación del paisaje arqueológico

A fin de preservar el paisaje histórico al que se asocia la Zona Arqueológica y la integridad del mismo:

1. No se autorizará edificación nueva alguna para cualquier uso (excepto las permitidas por el artículo 6 punto 3 de la presente normativa), quedando prohibidos, como regla general y salvo que se justifique su necesidad, los movimientos de tierras y excavaciones de incidencia paisajística.

2. Se prohíben las señalizaciones de tipo publicitario, el almacenaje al aire libre de materiales y el vertido de residuos.

3. Como regla general y salvo que se acuerde su necesidad se prohíbe la tala de árboles sin autorización expresa de la dirección general competente en materia de cultura, así como del organismo competente en esta materia de Medio Ambiente. En el ámbito considerado se deberá fomentar la repoblación forestal con variedades autóctonas propias del ecosistema protegido.

4. En los espacios de uso agrícola deberá mantenerse el parcelario existente con sus elementos anexos como caminos, bancales, rediles y demás elementos etnológicos de arquitectura en piedra en seco.

Artículo 6. Preservación de los bienes inmuebles

1. Los inmuebles existentes en el entorno de protección de la Zona Arqueológica, por su valor testimonial y sus peculiares tipologías rela-

nades amb l'explotació tradicional del medi, no podran ser demolits, ni augmentar el seu volum edificat.

2. Totes les intervencions sobre els immobles existents en l'entorn han de contemplar les cauteles arqueològiques previstes en l'article 62 de la Llei del patrimoni cultural valencià. En qualsevol cas les actuacions arqueològiques hauran de ser autoritzades per la conselleria competent en matèria de cultura, d'acord amb l'article 60 d'aquesta llei, per a la salvaguarda del patrimoni d'aquesta índole que incorpora l'àmbit.

3. S'admeten xicotetes edificacions autoritzables en l'àmbit protegit, és a dir, aquelles edificacions de caràcter auxiliar de les labors agrícoles de dimensions 2m x 2 m, o d'usos compatibles amb la valoració del conjunt de la zona arqueològica, serà, en el seu cas, prioritària la rehabilitació dels edificis existents per a aquests usos.

Article 7. Limitació de l'accés

Es prohibeix l'accés amb vehicles motoritzats a zones o vials inclosos en l'entorn que en l'actualitat no es troben asfaltats, amb l'excepció dels vehicles d'ús agrícola, ramader, forestal i patrimonial.

Article 8. Intervencions arqueològiques

Per a la realització d'intervencions arqueològiques en el jaciment declarat bé d'interés cultural es requerirà, de conformitat amb l'article 20 del Decret 107/2017, de 28 de juliol, del Consell pel qual s'aprova el Reglament de regulació de les actuacions arqueològiques en la Comunitat Valenciana, la presentació d'un pla general d'investigació que contindrà la descripció detallada dels objectius del pla, fases d'execució i duració d'aquestes, així com una proposta motivada d'àrea de reserva arqueològica del jaciment, segons el que es disposa en l'article 66 de la Llei 4/1998. El pla general d'investigació haurà de ser autoritzat per l'òrgan competent en matèria de cultura. El pla general d'investigació no serà necessari per a les següents intervencions arqueològiques:

1. Les que es manifesten com d'urgent realització, tant per motius de conservació i manteniment, com per altres motius, sempre que així es justifique, i la urgència siga corroborada per l'òrgan competent en matèria de cultura.

2. La documentació gràfica, que no implique tècniques analítiques.

Article 9. Pla especial de protecció

De conformitat amb el que prescriuen els articles 34.2 i 39.4 de la Llei 4/1998, l'Ajuntament de Vilafamés haurà de redactar un pla especial de protecció d'aquesta zona arqueològica en el termini d'1 any a comptar des de la publicació d'aquesta declaració en el *DOGV*.

CAPÍTOL III

Normativa de protecció de la zona arqueològica de Cova Matutano i del seu entorn

Article 10. Règim de la zona arqueològica

El jaciment arqueològic de Cova Matutano, en el terme municipal de Vilafamés (Castelló), és un bé d'interés cultural, amb la categoria de zona arqueològica, es regirà pel que es disposa en la secció segona del capítol III del títol II de Llei 4/1998, per als béns immobles d'interés cultural, així com pels plans especials, o instruments urbanístics d'anàleg contingut, que si escau s'aproven. Qualsevol actuació que es pretenga realitzar en aquest estarà sotmesa a la preceptiva autorització de la direcció general competent en matèria de cultura amb caràcter previ al seu inici i a l'atorgament de llicència municipal si és procedent, quan aquesta siga preceptiva, sense perjudici de l'íntegra aplicabilitat l'esmentat jaciment del títol III de la Llei 4/1998, i del Decret 107/2017, de 28 juliol, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament de regulació de les actuacions arqueològiques en la Comunitat Valenciana, especialment en la regulació que aquests últims contenen per a les denominades zones arqueològiques.

cionadas con la explotación tradicional del medio, no podrán ser demolidos, ni aumentar su volumen edificado.

2. Todas las intervenciones sobre los inmuebles existentes en el entorno deben contemplar las cautelas arqueológicas previstas en el artículo 62 de la Ley del patrimonio cultural valenciano. En cualquier caso las actuaciones arqueológicas deberán ser autorizadas por la conselleria competente en materia de cultura, de acuerdo con el artículo 60 de esta misma ley, para la salvaguarda del patrimonio de esta índole que incorpora el ámbito.

3. Se admiten pequeñas edificaciones autorizables en el ámbito protegido, es decir, aquellas edificaciones de carácter auxiliar de las labores agrícolas de dimensiones 2m. x 2 m., o de usos compatibles con la puesta en valor del conjunto de la zona arqueológica, siendo, en su caso, prioritaria la rehabilitación de los edificios existentes para estos usos.

Artículo 7. Limitación del acceso

Se prohíbe el acceso con vehículos motorizados a zonas o viales incluidos en el entorno que en la actualidad no se encuentren asfaltados, con la excepción de los vehículos de uso agrícola, ganadero, forestal y patrimonial.

Artículo 8. Intervenciones arqueológicas

Para la realización de intervenciones arqueológicas en el yacimiento declarado Bien de Interés Cultural se requerirá, de conformidad con el artículo 20 del Decreto 107/2017, de 28 de julio, del Consell por el que se aprueba el Reglamento de regulación de las actuaciones arqueológicas en la Comunitat Valenciana, la presentación de un plan general investigación que contendrá la descripción detallada de los objetivos del plan, fases de ejecución y duración de las mismas, así como una propuesta motivada de área de reserva arqueológica del yacimiento, según lo dispuesto en el artículo 66 de la Ley 4/1998. El plan general de investigación deberá ser autorizado por el órgano competente en materia de cultura. El plan general de investigación no será necesario para las siguientes intervenciones arqueológicas:

1. Las que se manifiesten como de urgente realización, tanto por motivos de conservación y mantenimiento, como por otros motivos, siempre que así se justifique, y la urgencia sea corroborada por el órgano competente en materia de cultura.

2. La documentación gráfica, que no implique técnicas analíticas.

Artículo 9. Plan especial de protección

De conformidad con lo que prescriben los artículos 34.2 y 39.4 de la Ley 4/1998, el Ayuntamiento de Vilafamés deberá redactar un Plan Especial de Protección de la presente zona arqueológica en el plazo de 1 año a contar desde la publicación de la presente declaración en el *DOGV*.

CAPÍTULO III

Normativa de protección de la Zona Arqueológica de Cova Matutano y de su entorno

Artículo 10. Régimen de la Zona Arqueológica

El yacimiento arqueológico de Cova Matutano, en el Término Municipal de Vilafamés (Castellón), es un Bien de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica, se regirá por lo dispuesto en la sección segunda del capítulo III del título II de Ley 4/1998, para los Bienes inmuebles de Interés Cultural, así como por los planes especiales, o instrumentos urbanísticos de análogo contenido, que en su caso se aprueben. Cualquier actuación que se pretenda realizar en el mismo estará sometida a la preceptiva autorización de la dirección general competente en materia de cultura con carácter previo a su inicio y al otorgamiento de licencia municipal en su caso, cuando esta resulte preceptiva, sin perjuicio de la íntegra aplicabilidad al referido yacimiento del título III de la Ley 4/1998, y del Decreto 107/2017, de 28 julio, del Consell, por el que se aprueba el Reglamento de regulación de las actuaciones arqueológicas en la Comunitat Valenciana, especialmente en la regulación que estos últimos contienen para las denominadas Zonas Arqueológicas.

Article 11. Usos permesos en l'immoble i el seu entorn

Els usos permesos seran tots aquells que contribuïsquen a la investigació, la valoració, el gaudi patrimonial del bé, així com els usos històrics comuns o els existents en l'actualitat. A més en relació amb el jaciment de la Cova de Matutano s'imposen els que siguen compatibles amb la investigació, la valoració, el gaudi patrimonial del bé d'interés cultural i del seu entorn i contribuïsquen a la consecució d'aquestes finalitats. Qualsevol canvi d'ús del bé d'interés cultural en relació amb el que mantenia amb anterioritat estarà subjecte a la prèvia i preceptiva autorització de l'organisme competent en matèria de cultura de conformitat amb el que es disposa en l'article 36 de la Llei 4/1998.

Article 12. Règim d'intervenció en l'entorn

Qualsevol intervenció que pretenga realitzar-se a l'entorn de protecció de la zona arqueològica, excepte les que manifestament manquen de transcendència patrimonial, requerirà l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria de cultura. Aquesta autorització s'emetrà aplicant els criteris d'aquesta normativa i en defecte d'això els enumerats en els articles 38, 39, 58 i següents de la Llei 4/1998. La proposta d'intervenció haurà de definir el seu abast i anar acompanyada de la documentació tècnica oportuna que permeta l'avaluació patrimonial. També haurà d'especificar la ubicació parcel·l·lària, així com adjuntar les fotografies que permeten constatar la situació actual i la seua transcendència patrimonial. Transcorregut el termini de tres mesos la sol·licitud es considerarà denegada per silenci administratiu.

Article 13. Preservació del paisatge històric, arqueològic i dels béns que el conformen

A fi de preservar el paisatge de la zona arqueològica i la integritat del jaciment arqueològic i d'aquest paisatge:

1. Les construccions confrontants i existents a l'entorn de protecció de la zona arqueològica no podran augmentar el seu volum edificat. L'acabat exterior haurà d'atindre's a l'ambient rústic en què estan situats. Tot això sense perjudici de l'aplicació de l'article 21 de la Llei 4/1998.

En la part de l'entorn no urbanitzada, ni transformada, es preservarà l'ambient rural característic de l'àmbit, preservant-lo en general de l'edificació.

2. Queden expressament prohibits, com a regla general, l'abocament de residus i els moviments de terres i excavacions amb incidència paisatgista, excepte aquells moviments que siguen necessaris per a l'estudi i conservació del jaciment.

3. Totes les intervencions sobre els immobles existents en l'entorn han de contemplar les cauteles arqueològiques previstes en l'article 62 de la Llei del patrimoni cultural valencià. En qualsevol cas les actuacions arqueològiques hauran de ser autoritzades per la conselleria competent en matèria de cultura, d'acord amb l'article 60 d'aquesta llei, per a la salvaguarda del patrimoni d'aquesta índole que incorpora l'àmbit.

4. Es prohibeixen les senyalitzacions de tipus publicitari, el magatzematge a l'aire lliure de materials i l'abocament de residus.

Article 14. Limitació de l'accés

Es prohibeix l'accés amb vehicles motoritzats a zones o vials inclosos en l'entorn que en l'actualitat no es troben asfaltats, amb l'excepció dels vehicles d'ús agrícola, ramader, forestal i patrimonial.

Article 15. Intervencions arqueològiques

Per a la realització d'intervencions arqueològiques en el jaciment declarat bé d'interés cultural i el seu entorn es requerirà, de conformitat amb l'article 20 del Decret 107/2017, de 28 de juliol, del Consell pel qual s'aprova el Reglament de regulació de les actuacions arqueològiques en la Comunitat Valenciana, la presentació d'un pla general investigació que contindrà la descripció detallada dels objectius del pla, fases d'execució i duració d'aquestes, així com una proposta motivada d'àrea de reserva arqueològica del jaciment, segons el que es disposa en l'article 66 de la Llei 4/1998. El pla general d'investigació haurà de ser autoritzat per l'òrgan competent en matèria de cultura. El pla

Artículo 11. Usos permitidos en el inmueble y su entorno

Los usos permitidos serán todos aquellos que contribuyan a la investigación, la puesta en valor, el disfrute patrimonial del bien, así como los usos históricos comunes o los existentes en la actualidad. Además con relación al yacimiento de la Cova de Matutano se imponen los que sean compatibles con la investigación, la puesta en valor, el disfrute patrimonial del Bien de Interés Cultural y de su entorno y contribuyan a la consecución de dichos fines. Cualquier cambio de uso del Bien de Interés Cultural con relación al que viniera manteniendo con anterioridad estará sujeto a la previa y preceptiva autorización del organismo competente en materia de Cultura de conformidad con lo dispuesto en el artículo 36 de la Ley 4/1998.

Artículo 12. Régimen de intervención en el entorno

Cualquier intervención que pretenda realizarse en el entorno de protección de la Zona Arqueológica, salvo las que manifestamente carezcan de trascendencia patrimonial, requerirá la previa autorización de la conselleria competente en materia de cultura. Esta autorización se emitirá aplicando los criterios de la presente normativa y en su defecto los enumerados en los artículos 38, 39, 58 y siguientes de la Ley 4/1998. La propuesta de intervención deberá definir su alcance e ir acompañada de la documentación técnica oportuna que permita la evaluación patrimonial. También deberá especificar la ubicación parcelaria, así como adjuntar las fotografías que permitan constatar la situación actual y su trascendencia patrimonial. Transcurrido el plazo de tres meses la solicitud se entenderá denegada por silencio administrativo.

Artículo 13. Preservación del paisaje histórico, arqueológico y de los bienes que lo conforman

A fin de preservar el paisaje de la Zona Arqueológica y la integridad del yacimiento arqueológico y de mismo paisaje:

1. Las construcciones colindantes y existentes en el entorno de protección de la Zona Arqueológica no podrán aumentar su volumen edificado. Su acabado exterior deberá atenerse al ambiente rústico en el que están situados. Todo ello sin perjuicio de la aplicación del artículo 21 de la Ley 4/1998.

En la parte del entorno no urbanizada, ni transformada, se preservará el ambiente rural característico del ámbito, preservándolo en general de la edificación.

2. Quedan expresamente prohibidos, como regla general, el vertido de residuos y los movimientos de tierras y excavaciones con incidencia paisajista, salvo aquellos movimientos que sean necesarios para el estudio y conservación del yacimiento.

3. Todas las intervenciones sobre los inmuebles existentes en el entorno deben contemplar las cauteles arqueológicas previstas en el artículo 62 de la Ley del patrimonio cultural valenciano. En cualquier caso las actuaciones arqueológicas deberán ser autorizadas por la conselleria competente en materia de cultura, de acuerdo con el art. 60 de misma Ley, para la salvaguarda del patrimonio de esta índole que incorpora el ámbito.

4. Se prohíben las señalizaciones de tipo publicitario, el almacenaje al aire libre de materiales y el vertido de residuos.

Artículo 14. Limitación del acceso

Se prohíbe el acceso con vehículos motorizados a zonas o viales incluidos en el entorno que en la actualidad no se encuentren asfaltados, con la excepción de los vehículos de uso agrícola, ganadero, forestal y patrimonial.

Artículo 15. Intervenciones arqueológicas

Para la realización de intervenciones arqueológicas en el yacimiento declarado Bien de Interés Cultural y su entorno se requerirá, de conformidad con el artículo 20 del Decreto 107/2017, de 28 de julio, del Consell por el que se aprueba el Reglamento de regulación de las actuaciones arqueológicas en la Comunitat Valenciana, la presentación de un plan general investigació que contendrá la descripción detallada de los objetivos del plan, fases de ejecución y duración de las mismas, así como una propuesta motivada de área de reserva arqueológica del yacimiento, según lo dispuesto en el artículo 66 de la Ley 4/1998. El plan general de investigación deberá ser autorizado por el órgano competente

general d'investigació no serà necessari per a les següents intervencions arqueològiques:

1. Les que es manifesten d'urgent realització, tant per motius de conservació i manteniment, com per altres motius, sempre que així es justifique, i la urgència siga corroborada per l'òrgan competent en matèria de cultura.

2. La documentació gràfica, que no implique tècniques analítiques.

Article 16. Pla especial de protecció

De conformitat amb el que prescriuen els articles 34.2 i 39.4 de la Llei 4/1998, l'Ajuntament de Vilafamés haurà de redactar un pla especial de protecció d'aquesta zona arqueològica en el termini d'1 any a comptar des de la publicació d'aquesta complementació en el *DOGV*.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Inscripció en l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià

Aquesta declaració de bé d'interés cultural, amb la categoria de zona arqueològica dels jaciments arqueològics de la Cova del Tossal de la Font Finca i de la Cova Matutano, situats en el terme municipal de Vilafamés (Castelló) s'inscriurà en la secció primera de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià i en el Registre General de Béns d'Interés Cultural, dependent de l'Administració general de l'Estat.

Segona. Incidència pressupostària

L'aplicació i el desenvolupament d'aquest decret no podrà tindre cap incidència en la dotació dels capítols de despesa assignada a la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, i en tot cas haurà de ser atesa amb els mitjans personals i materials de la conselleria competent per raó de la matèria.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Entrada en vigor

Aquest decret es publicarà en el *BOE* i entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Segona. Pla especial de protecció de l'entorn

D'acord amb el que es disposa en els articles 34.2 i 39.4 de la Llei 4/1998, el Pla especial de protecció dels béns d'interés cultural haurà d'aprovar-se en el termini d'un any des de la publicació de la present declaració.

València, 8 de gener de 2021.

El president de la Generalitat

XIMO PUIG I FERRER

El conseller d'Educació, Cultura i Esport,
VICENT MARZÀ I IBÁÑEZ

ANNEX I

Delimitació literal de la zona arqueològica del jaciment Cova del Tossal de la Font en el terme municipal de Vilafamés (Castelló), descripció de les parts integrants o consubstancials d'aquest i valors patrimonials que justifiquen la declaració

1. Denominació principal: Cova del Tossal de la Font.
2. Localització:
Província: Castelló
Comarca: la Plana Alta
Municipi: Vilafamés

en materia de cultura. El plan general de investigación no será necesario para las siguientes intervenciones arqueológicas:

1. Las que se manifiesten como de urgente realización, tanto por motivos de conservación y mantenimiento, como por otros motivos, siempre que así se justifique, y la urgencia sea corroborada por el órgano competente en materia de cultura.

2. La documentación gráfica, que no implique técnicas analíticas.

Artículo 16. Plan especial de protección

De conformidad con lo que prescriben los artículos 34.2 y 39.4 de la Ley 4/1998, el Ayuntamiento de Vilafamés deberá redactar un Plan Especial de Protección de la presente Zona Arqueológica en el plazo de 1 año a contar desde la publicación de la presente complementación en el *DOGV*.

DISPOSICIONES ADICIONALES

Primera. Inscripción en el Inventario General del Patrimonio Cultural Valenciano

Esta declaración de Bienes de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica de los yacimientos arqueológicos de la Cova del Tossal de la Font Finca y de la Cova Matutano, situados en el término municipal de Vilafamés (Castellón) se inscribirá en la Sección Primera del Inventario General del Patrimonio Cultural Valenciano y en el Registro General de Bienes de Interés Cultural, dependiente de la Administración general del Estado.

Segunda. Incidencia presupuestaria

La aplicación y desarrollo de este decreto no podrá tener incidencia alguna en la dotación de los capítulos de gasto asignada a la Conselleria de Educación, Cultura y Deporte, y en todo caso deberá ser atendido con los medios personales y materiales de la conselleria competente por razón de la materia.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. Entrada en vigor

Este decreto se publicará en el *BOE* y entrará en vigor el día siguiente a su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Segunda. Plan Especial de Protección del Entorno

De acuerdo con lo dispuesto en los artículos 34.2 y 39.4 de la Ley 4/1998, el Plan Especial de protección de los Bienes de Interés Cultural deberá aprobarse en el plazo de un año desde la publicación de la presente declaración.

València, 8 de enero de 2021.

El president de la Generalitat
XIMO PUIG I FERRER

El conseller de Educación, Cultura y Deporte,
VICENT MARZÀ I IBÁÑEZ

ANEXO I

Delimitación literal de la Zona Arqueológica del yacimiento Cova del Tossal de la Font en el Término Municipal de Vilafamés (Castellón), descripción de las partes integrantes o consustanciales del mismo y valores patrimoniales que justifican la declaración

1. Denominación Principal: Cova del Tossal de la Font.
2. Localización:
Província: Castellón
Comarca: La Plana Alta
Municipio: Vilafamés

3. Delimitació literal del jaciment:

La Cova del Tossal de la Font es troba en el terme municipal de Vilafamés (Castelló), i es localitza en el Polígon 10, Parcel·la 178 d'aquest terme.

La Cova apareix ressenyada en el Catàleg de Béns i Espais Protegits del Terme Municipal de Vilafamés (2003) amb el codi de fitxa Q-1, amb categoria arqueològica i un nivell de protecció integral. La Cova del Tossal de la Font està situada aproximadament a 114 metres de la Cova Matutano.

Antecedents jurídics (al costat de Cova Matutano):

Incoació: 19 de gener de 1998

Publicació de la incoació: 24 de febrer de 1998

Anotació preventiva del Registre de béns d'interès cultural categoria d'immobles amb el codi 55-0000581-00000

La declaració com a zona arqueològica ve delimitada per una àrea formada per la mateixa entrada a la cavitat i la zona d'accés adjacent.

Dàtum: ETRS89

Fus 30N

Sentit horari

X	Y
751351	4444418
751363	4444405
751390	4444419
751381	4444433

3.1. Ubicació

El jaciment està situat en les següents coordenades:

Dàtum: ETRS89

Fus 30N

UTMe: 751380

UTMn: 4444418

Altura: 373 m.s.n.m.

3.2. Referència cadastral

Tossal de la Font. Font de les Piques. Terme municipal de Vilafamés (Castelló).

Referència cadastral de rústica: 12128A010001780000XQ

Localització:

Polígon 10

Parcel·la 178

4. Justificació de la delimitació del jaciment arqueològic declarat zona arqueològica:

Situat als afores de Vilafamés es localitza en un dels vessants sobre els quals s'assenta el nucli urbà, a 25 km de Castelló de la Plana. La Cova del Tossal de la Font forma part d'un sistema format per almenys 2 cavitats que han de formar part d'algun sistema càrstic relacionat amb la veïna Cova Matutano. Té orientació NO.

La cavitat s'obri a l'exterior a través de dues boques que són la Cova de Dalt i la Cova de Baix. Es troben en una complexa xarxa càrstica estructural que ocupa el subsòl del tossal, la trajectòria de les quals arriba a més de 2 km de recorregut interior, desenvolupada en dolomies bretxoides d'Edat Juràssica. La cavitat aprofita els plans d'estratificació fortament inclinats de les dolomies que ha evolucionat per dissolució i enfonsaments. L'actual boca d'accés al jaciment guarda relació amb la sedimentació que entapissa el fons de la cavitat, de cronologia holocena.

El jaciment de la Cova del Tossal de la Font es troba a la sala d'entrada a la cavitat i des de 1982 s'hi han efectuat diverses intervencions arqueològiques. Forma part d'una colada argilènica fortament bretxificada d'Edat Würmiana.

5. Descripció del jaciment declarat, de les parts integrants o substancials i determinació dels seus valors:

Des del punt de vista arqueològic es va descobrir en 1979, durant les excavacions de la veïna Cova Matutano, quan l'arqueòleg Josep Casabó va localitzar a la Cova del Tossal una bretxa amb ossos fòssils. Jordi Estévez Escalera, arqueozoòleg de l'excavació va confirmar que dos d'aquests ossos eren humans i pertanyien a *Homo neanderthalensis*.

El conjunt de restes està compost per un fragment distal amb diàfisi i epífisi d'húmer esquerre, el qual va ser denominat amb les sigles inter-

3. Delimitación literal del yacimiento:

La Cova del Tossal de la Font se encuentra en el Término Municipal de Vilafamés (Castellón), y se localiza en el Polígono 10, Parcela 178 de dicho Término.

La Cova aparece reseñada en el Catálogo de Bienes y Espacios Protegidos del Término Municipal de Vilafamés (2003) con el código de ficha Q-1, con Categoría Arqueológica y un nivel de protección integral. La Cova del Tossal de la Font está situada aproximadamente a 114 metros de Cova Matutano.

Antecedentes jurídicos (junto a Cova Matutano):

Incoación: 19 de enero de 1998

Publicación de la incoación: 24 de febrero de 1998

Anotación preventiva del Registro de Bienes de Interés Cultural categoría de Inmuebles con el código 55-0000581-00000

La declaración como Zona Arqueológica viene delimitada por un área formada por la propia entrada a la cavidad y la zona de acceso adyacente.

Datum: ETRS89

Huso 30N

Sentido horario

X	Y
751351	4444418
751363	4444405
751390	4444419
751381	4444433

3.1. Ubicación

El yacimiento se encuentra situado en las siguientes coordenadas:

Datum: ETRS89

Huso 30N

UTMe: 751380

UTMn: 4444418

Altura: 373 m.s.n.m.

3.2. Referencia Catastral

Monte Tossal de la Font. Font Piques. Término Municipal de Vilafamés (Castellón).

Referencia Catastral de Rústica: 12128A010001780000XQ

Localización:

Polígono 10

Parcela 178

4. Justificación de la delimitación del yacimiento arqueológico declarado Zona Arqueológica:

Situado en las afueras de Vilafamés se localiza en una de las vertientes sobre las que se asienta el núcleo urbano, a 25 km de Castellón de la Plana. La Cova del Tossal de la Font forma parte de un sistema formado por al menos 2 cavidades que deben formar parte de algún sistema kárstico relacionado con la vecina Cova Matutano. Tiene orientación NW.

La cavidad se abre al exterior a través de dos bocas que son la Cova de Dalt y la Cova de Baix. Se hallan en una compleja red kárstica estructural que ocupa el subsuelo del cerro, cuya trayectoria alcanza más de 2 km. de recorrido interior, desarrollada en dolomías brechiformes de edad jurásica. La cavidad aprovecha los planos de estratificación fuertemente inclinados de las dolomías que ha evolucionado por disolución y desplomes. La actual boca de acceso al yacimiento guarda relación con la sedimentación que tapiza el fondo de la cavidad, de cronología holocena.

El yacimiento de la Cova del Tossal de la Font se encuentra en la sala de entrada a la cavidad y desde 1982 ha contado con distintas intervenciones arqueológicas. Forma parte de una colada arcillosa fuertemente brechificada de edad würmiense.

5. Descripción del yacimiento declarado, de las partes integrantes o substanciales y determinación de sus valores:

Desde el punto de vista arqueológico se descubrió en 1979, durante las excavaciones de la vecina Cova Matutano, cuando el arqueólogo Josep Casabó localizó en la Cova del Tossal una brecha con huesos fósiles. Jordi Estévez Escalera, arqueozoólogo de la excavación confirmó que dos de esos huesos eran humanos y pertenecían a *Homo neanderthalensis*.

El conjunto de restos está compuesto por un fragmento distal con diáfisis y epífisis de humero izquierdo, el cual fue denominado con las

nacionals d'identificació CTF 1; un fragment d'os ilíac, porció retrocotilidiana, o coxal dret (CTF 2). Ambdues restes semblen correspondre a un sol individu jove, possiblement de sexe femení; i un fragment de molar superior permanent esquerre (CTF 3) d'un individu infantil d'uns 8 anys d'edat. La part preservada en l'húmer (CTF-1) correspon a un terç distal que conserva tota l'articulació i mostra una sèrie de característiques que l'assemblen a les poblacions del Plistocè mitjà europeu i als neandertals.

La col·lecció lítica recuperada en els diferents nivells excavats és molt reduïda; així i tot les peces recuperades denoten característiques d'un tecnocomplex d'indústria mosteriana (Paleolític mitjà).

Les investigacions han demostrat que durant els inicis del Plistocè superior la Cova del Tossal de la Font va funcionar com a embut, per on van caure al fons ossos d'animals i persones, i algun objecte lític amb característiques tecnològiques pròpies del mode 3 -mosteriana- amb ascles de sílex retocades i altres amb evidents mostres de presentar retocs d'ús.

La fauna apareguda es compon principalment de cavalls, cérvols, cabres salvatges, hienes, cànids salvatges, i conills. La microfauna estava formada per diverses espècies de rosegadors.

Les anàlisis pol·líniques indiquen la presència als voltants de la Cova d'espècies vegetals com pins, oms, alzines, castanyers, verns, plantes gramínies herbàcies, especialment lotus i espadanya o boga de fulla ampla; aquestes últimes típiques de indrets humits.

5.1. Parts integrants. Nivells arqueològics

Té dues parts principals: la sala d'entrada i l'interior.

5.1.1. A la sala d'entrada es documenten restes d'una colada d'argiles bretxificades del Würmià en les quals van aparèixer les restes paleoantropològiques. En aquesta sala d'entrada actual és on se situa el depòsit fòssilífer, a pocs metres de la boca d'accés, que ompli una estreta franja entre la paret de la cova i un con format per grans blocs endocàrstics.

S'hi van exhumar, a més, nombroses restes arqueològiques superiors pertanyents a l'Edat del Bronze. En l'entrada hi ha un potent depòsit de l'Holocè inicial (Neolític-Edat del Bronze) i final (romano-imperial) que constitueix una important font de documentació històrica.

5.1.2. A l'interior de la Cova, a més de 400 m de l'entrada, s'han documentat un bon nombre d'enterraments prehistòrics de l'Edat del Bronze, ben conservats i amb aixovars interessants. La col·locació d'aquestes inhumacions i la possible presència de vestigis d'accidents ocorreguts durant la prehistòria pot permetre'ns reconstruir no sols en el ritual funerari, sinó també altres activitats relacionades amb aquest.

5.2. Determinació dels seus valors

La Cova del Tossal de la Font és una gran cavitat en òptim estat de conservació que des del punt de vista arqueològic pot considerar-se excepcional, amb una àmplia estratigrafia que comprén des del Würmià inicial fins a l'Holocè, repartida per diferents punts de l'enorme xarxa de galeries.

El seu interès resideix en el potent depòsit Plistocè que s'estén per davall dels nivells holocens a la sala de l'entrada i que ompli una clivella vertical a la manera de bretxa, que constitueix un testimoni del reblliment de la cavitat durant el Plistocè.

Aquest depòsit estratigràfic conté restes de nombrosa fauna fòssil associada a un escàs, però inconfusible, conjunt industrial, atribuït al Paleolític mitjà, en el qual també van aparèixer les restes humanes fosilitzades atribuïdes a un individu femení de l'espècie *Homo sapiens neanderthalensis*.

La Cova del Tossal de la Font és, juntament amb Bolomor i Cova Negra, un dels tres jaciments valencians on es documenten restes humanes anteriors a l'aparició de l'*Homo sapiens sapiens*. En tota la Península Ibèrica no hi ha mes de 15 localitats amb espècies antigues o arcaïques del gènere *Homo*.

El conjunt lític té gran valor tafonòmic, ja que apareix relacionat amb les restes fòssils, i testimonia les activitats humanes en la mateixa cavitat o en l'entorn immediat de la seua entrada.

5.3. Cronologia

Des del punt de vista arqueològic l'amplíssima estratigrafia del jaciment comprén des del Würmià inicial fins a l'Holocè.

Les datacions relatives de la seua microfauna situen el marc cronològic general de la Cova del Tossal a finals de l'interglaciari Riss-

siglas internacionales de identificación CTF 1; un fragmento de hueso ilíaco, porción retro-cotilidiana, o coxal derecho (CTF 2). Ambos restos parecen corresponder a un solo individuo joven, posiblemente de sexo femenino; y un fragmento de molar superior permanente izquierdo (CTF 3) de un individuo infantil de unos 8 años de edad. La parte preservada en el húmero (CTF-1) corresponde a un tercio distal que conserva toda la articulación y muestra una serie de características que lo asemejan a las poblaciones del Pleistoceno Medio europeo y a los *neanderthales*.

La colección lítica recuperada en los distintos niveles excavados es muy reducida; aun así las piezas recuperadas denotan características de un tecnocomplejo de industria musteriense (Paleolítico Medio).

Las investigaciones han demostrado que durante los inicios del Pleistoceno Superior la Cueva del Tossal de la Font funcionó como embudo, por donde cayeron al fondo huesos de animales y personas, y algún objeto lítico con características tecnológicas propias del Modo 3 -Musteriense- con lascas de sílex retocadas y otras con evidentes muestras de presentar retoques de uso.

La fauna aparecida se compone principalmente de caballo, ciervo, cabra salvaje, hiena, quón o cánido salvaje, y conejo. La microfauna se hallaba formada por diversas especies de roedores.

Los análisis polínicos indican la presencia en los alrededores de la cueva de especies vegetales como pino, olmo, encinas, castaños, alisos, plantas gramíneas y herbáceas, en especial loto y espadaña o gladio; estas últimas típicas de lugares húmedos.

5.1. Partes integrantes. Niveles arqueológicos

Tiene dos partes principales: la sala de entrada y el interior.

5.1.1. En la sala de entrada se documentan restos de una colada de arcillas brechificadas del Würm en las que aparecieron los restos paleoantropológicos. En esta sala de entrada actual es donde se sitúa el depósito fósilífero, a pocos metros de la boca de acceso, que rellena una estrecha franja entre la pared de la cueva y un cono formado por grandes bloques endokársticos.

Se exhumaron, además, numerosos restos arqueológicos superficiales pertenecientes a la Edad del Bronce. En la entrada hay un potente depósito del Holoceno inicial (Neolítico-Edad del Bronce) y Final (Romano imperial) que constituye una importante fuente de documentación histórica.

5.1.2. En el interior de la cueva, a más de 400 m. de la entrada, se han documentado un buen número de enterramientos prehistóricos de la Edad del Bronce, bien conservados y con ajuares interesantes. La colocación de estas inhumaciones y la posible presencia de vestigios de accidentes ocurridos durante la Prehistoria puede permitirnos reconstruir no solo en el ritual funerario, sino también otras actividades relacionadas con él.

5.2. Determinación de sus valores

La Cova del Tossal de la Font es una gran cavidad en óptimo estado de conservación que desde el punto de vista arqueológico puede considerarse excepcional, con una amplia estratigrafía que abarca desde el Würm inicial hasta el Holoceno, repartida por diferentes puntos de la enorme red de galerías.

Su interés reside en el potente depósito Pleistoceno que se extiende por debajo de los niveles Holocenos en la sala de la entrada y que rellena una grieta vertical a modo de brecha, que constituye un testigo de la colmatación de la cavidad durante el Pleistoceno.

Este depósito estratigráfico contiene restos de numerosa fauna fósil asociada a un escaso, pero inconfundible, conjunto industrial, atribuido al Paleolítico Medio, en el que también aparecieron los restos humanos fosilizados atribuidos a un individuo femenino de la especie *Homo sapiens neanderthalensis*.

La Cova del Tossal de la Font es, junto a Bolomor y Cova Negra, uno de los tres yacimientos valencianos donde se documentan restos humanos anteriores a la aparición del *Homo sapiens sapiens*. En toda la Península Ibérica no hay más de 15 localidades con especies antiguas o arcaicas del género *Homo*.

El conjunto lítico tiene gran valor tafonómico ya que aparece relacionado con los restos fósiles, y atestigua las actividades humanas en la propia cavidad o en el entorno inmediato de su entrada.

5.3. Cronología

Desde el punto de vista arqueológico la amplísima estratigrafía del yacimiento abarca desde el Würm inicial hasta el Holoceno.

Las dataciones relativas de su microfauna sitúan el marco cronológico general de la Cova del Tossal a fines del interglaciari Riss-Würm

Würm (120.000-90.000/80.000 ANE) i els inicis de la glaciació Würm (90.000/80.000-50.000 ANE). D'altra banda, les datacions absolutes obtingudes mitjançant el sistema radioactiu de l'U-Th van donar com a cronologia 188.920±8900 ANE (nivell inferior a les troballes) i 61.846±585 ANE (nivell superior).

Les restes humanes podrien correspondre a un moment més antic, potser del període glacial del Würm antic (90.000-70.000 a nE), ja que els trets anatòmics de l'húmer assenyalen la seua pertinença a una varietat arcaïtzant de Neandertal.

Al vestíbul es va obtenir una seqüència cronocultural que assenyala una ocupació de gentes pastors durant el III mil·lenni (2810±70 ANE, i 2190±100 ANE), al llarg del període Eneolític Calcolític i que potser va arribar també al moment inicial del Bronze antic, a principis del II mil·lenni.

Posteriorment la Cova va ser visitada ocasionalment durant l'etapa hispanoromana, la medieval i la moderna. Les gleries més profundes de la caverna es van utilitzar al seu torn com a llocs d'enterrament, ja que els aixovars materials assenyalen pertinença a l'època eneolítica.

ANNEX II

Delimitació literal de l'entorn de protecció de la zona arqueològica del jaciment Cova del Tossal de la Font i dels béns patrimonials que se situen en aquest entorn que es relacionen i identifiquen a efectes tutelars

A) Justificació de la delimitació proposada.

L'entorn de protecció del bé d'interés cultural queda definit tant literalment com gràficament en els annexos adjunts que formen part d'aquesta declaració. La documentació complementària consta en l'expedient.

Els criteris emprats per a establir l'entorn de protecció es basen en la legislació vigent segons la disposició transitòria primera (establiment d'entorns mínims de protecció per a immobles) de la Llei 5/2007, de 9 de febrer, de la Generalitat, de modificació de la Llei 4/1998, de la Generalitat, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, d'acord amb criteris següents:

– Topogràfics i paisatgístics: inclusió d'alguns terrenys i camins d'accés, així com de la vora del barranc i del vessant de la muntanya.

– Arqueològics: l'àmbit comprén la zona arqueològica del jaciment i les àrees confrontants susceptibles d'altres noves troballes relacionades amb la Cova del Tossal o la Cova Matutano.

– Administratius: Inclou la delimitació d'un polígon irregular que forma l'entorn de la zona arqueològica del jaciment arqueològic de la Cova del Tossal i que transcorre per alguns límits de camins, de les construccions de la zona urbana i el barranc Font d'en Jana.

B) Delimitació literal de l'entorn de protecció.

Origen punt A1 coordenades X-751339; I-4444576. Intersecció de l'angle NE de l'edifici amb referència cadastral 1346601YK5414G (C/ Sant Antoni, 90) amb el mateix C/ de Sant Antoni.

Línia delimitadora: Sentit horari.

Fus 30N ETRS 89:

Punts. Coordenades X/Y.

Punts	X	I
A1	751339	4444576
2	751368	4444600
3	751408	4444623
4	751431	4444632
5	751445	4444634
6	751485	4444163
7	751364	4444175
8	751309	4444232
9	751276	4444270
10	751248	4444282
11	751251	4444304
12	751261	4444305
13	751253	4444370

(120.000-90.000/80.000 anE) y los inicios de la glaciación Würm (90.000/80.000-50.000 anE). Por otro lado, las dataciones absolutas obtenidas mediante el sistema radioactivo de U-Th dieron como cronología 188.920±8900 anE (nivel inferior a los hallazgos) y 61.846±585 anE (nivel superior).

Los restos humanos podrían corresponder a un momento mas antiguo, quizás del período glacial del Würm antiguo (90.000-70.000 anE), ya que los rasgos anatómicos del humero señalan su pertenencia a una variedad arcaizante de Neardental.

En el vestíbulo se obtuvo una secuencia cronocultural que señalaba una ocupación de gentes pastoras durante el III milenio (2810±70 anE, y 2190±100 anE), a lo largo del período Eneolítico o Calcolítico y que quizás alcanzó también el momento inicial del Bronze Antiguo, a principios del II milenio.

Posteriormente la cueva fue visitada ocasionalmente durante la etapa hispanorromana, la medieval y la moderna. Las galerías mas profundas de la caverna se utilizaron a su vez como lugares de enterramiento cuyos ajuares materiales señalan su pertenencia a la época eneolítica.

ANEXO II

Delimitación literal del entorno de protección de la Zona Arqueológica del yacimiento Cova del Tossal de la Font y de los bienes patrimoniales que se sitúan en dicho entorno que se relacionan e identifican a efectos tutelares

A) Justificación de la delimitación propuesta.

El entorno de protección del Bien de Interés Cultural queda definido tanto literal como gráficamente en los anexos adjuntos que forman parte de esta declaración. La documentación complementaria obra en el expediente.

Los criterios empleados para establecer el entorno de protección se basan en la legislación vigente según la Disposición Transitoria Primera (establecimiento de entornos mínimos de protección para inmuebles) de la Ley 5/2007, de 9 de febrero, de la Generalitat, de modificació de la Ley 4/1998, de la Generalitat, en el ámbito de la Comunitat Valenciana, de acuerdo con criterios siguientes:

– Topográficos y paisajísticos: inclusión de algunos terrenos y caminos de acceso, así como del borde del barranco y de la ladera de la montaña.

– Arqueológicos: el ámbito comprende la propia Zona Arqueológica del yacimiento y las áreas colindantes susceptibles de otros nuevos hallazgos relacionados con la Cova del Tossal o la Cova Matutano.

– Administrativos: Incluye la delimitación de un polígono irregular que forma el entorno de la Zona Arqueológica del yacimiento arqueológico de la Cova del Tossal y que transcurre por algunos lindes de caminos, de las construcciones de la zona urbana y el Barranc Font d'En Jana.

B) Delimitación literal del entorno de protección.

Origen punto A1 coordenadas X-751339; Y-4444576. Intersección del ángulo NE del edificio con Referencia Catastral 1346601YK5414G (C/. Sant Antoni, 90) con la propia C/. de Sant Antoni.

Línea delimitadora: Sentido horario.

Huso 30N ETRS 89:

Puntos. Coordenadas X/Y.

Puntos	X	Y
A1	751339	4444576
2	751368	4444600
3	751408	4444623
4	751431	4444632
5	751445	4444634
6	751485	4444163
7	751364	4444175
8	751309	4444232
9	751276	4444270
10	751248	4444282
11	751251	4444304
12	751261	4444305
13	751253	4444370

14	751272	4444368
15	751277	4444404
16	751276	4444424
17	751293	4444467
18	751293	4444489
19	751310	4444521
20	751331	4444538
21	751353	4444566
22	751351	4444565
23	751339	4444576

Es delimita un polígon irregular que forma l'entorn de la zona arqueològica del jaciment arqueològic de la Cova del Tossal de la Font. Des del punt d'origen A1 situat en les coordenades 751339/4444576 la línia discorre en direcció NE pel costat E i S del camí del Cementeri (referència cadastral 12128A010090090000XQ), fins a arribar a les coordenades 751445/4444634. Des d'aquest punt es dirigeix en línia recta cap al S travessant la parcel·la 9010 del polígon 10 (referència cadastral 12128A010090100000XY), que discorre aproximadament pel canvi de vessant de la zona muntanyosa, fins a arribar a les coordenades 751485/4444163. Torna a girar cap a l'O, fins a arribar a la vora del barranc de la Font d'en Jana (coordenades 751372/4444168, en el polígon 10 parcel·la 9011, referència cadastral 12128A010002500000XF). En aquest punt torna a girar cap al NO pel llit d'aquest barranc, buscant les coordenades 751255/4444287, que coincideixen amb la intersecció del barranc amb el límit de la parcel·la 250 del polígon 10 (referències cadastrals 12128A010002500000XF i 12128A010002500000MG) i el sòl urbà de Vilafamés (construccions). Des d'aquest punt, torna a girar cap al N, pel límit del nucli urbà amb el sòl rústic, per la mitgera de les edificacions, fins a arribar al punt de partida A1.

Parcel·les afectades. Terme municipal Vilafamés (Castelló)
 Polígons. Parcel·les. Referències cadastrals
 Polígon 10
 Parcel·la 250 (part)
 Paratge Font Piques. Classe: rústic
 12128A010002500000XF. Classe: Urbà. Sòl sense edificis, obres d'urbanització, jardineria, construccions ruïnoses
 12128A0100025000001MG
 Parcel·la 9010 (part)
 Paratge L'Estepar. Classe: rústic. Via de comunicació de domini públic
 12128A010090100000XY
 Parcel·la 178 (part)
 Paratge Font Piques. Classe: rústic
 12128A010001780000XQ

C) Béns patrimonials situats a l'entorn de protecció. Patrimoni arqueològic.

En l'entorn de la zona arqueològica proposada existeix 1 jaciment les característiques del qual es descriuen en aquesta mateixa publicació en els seus annexos corresponents i amb els conseqüents efectes tutelars: Cova Matutano.

ANNEX III

Delimitació literal de la zona arqueològica del jaciment Cova Matutano al terme municipal de Vilafamés (Castelló), descripció de les parts integrants o consubstancials d'aquest i valors patrimonials que justifiquen la declaració

1. Denominació principal: Cova Matutano.
2. Localització:
Província: Castelló
Comarca: La Plana Alta
Municipi: Vilafamés
3. Delimitació literal del jaciment:

La Cova Matutano es troba en el terme municipal de Vilafamés (Castelló), localitzada en el full núm. 616 (30-24) 517 (31-24), Vilafamés, corresponent al mapa amb escala 1:50.000 de l'Institut Geogràfic

14	751272	4444368
15	751277	4444404
16	751276	4444424
17	751293	4444467
18	751293	4444489
19	751310	4444521
20	751331	4444538
21	751353	4444566
22	751351	4444565
23	751339	4444576

Se delimita un polígono irregular que forma el entorno de la Zona Arqueológica del yacimiento arqueológico de la Cova del Tossal de la Font. Desde el punto de origen A1 situado en las coordenadas 751339/4444576 la línea discurre en dirección NE por el lado E y S del Camino del Cementerio (Referencia Catastral 12128A010090090000XQ), hasta llegar a las coordenadas 751445/4444634. Desde ese punto se dirige en línea recta hacia el S atravesando la parcela 9010 del Polígono 10 (Referencia Catastral 12128A010090100000XY), discurrendo aproximadamente por el cambio de ladera de la zona montañosa, hasta llegar a las coordenadas 751485/4444163. Vuelve a girar hacia el W, hasta llegar al borde del Barranco de la Font d'En Jana (coordenadas 751372/4444168, en el Polígono 10 Parcela 9011, Referencia Catastral 12128A010002500000XF). En ese punto vuelve a girar hacia el NW por el lecho del propio Barranco, buscando las coordenadas 751255/4444287, que coinciden con la intersección del Barranco con el límite de la parcela 250 del Polígono 10 (Referencias Catastrales 12128A010002500000XF y 12128A010002500000MG) y el suelo urbano de Vilafamés (construcciones). Desde ese punto, vuelve a girar hacia el N, por el límite del núcleo urbano con el suelo rústico, por la medianera de las edificaciones, hasta llegar al punto de partida A1.

Parcelas afectadas. Término Municipal Vilafamés (Castellón)
 Polígonos. Parcelas. Referencias Catastrales
 Polígono 10
 Parcela 250 (parte)
 Paraje Font Piques. Clase:Rústico
 12128A010002500000XF. Clase: Urbano. Suelo sin edificios, obras de urbanización, jardinería, construcciones ruinosas
 12128A0100025000001MG
 Parcela 9010 (parte)
 Paraje El Estepar. Clase: Rústico. Vía de comunicación de dominio público
 12128A010090100000XY
 Parcela 178 (parte)
 Paraje Font Piques. Clase: Rústico
 12128A010001780000XQ

C) Bienes patrimoniales ubicados en el entorno de protección. Patrimonio arqueológico.

En el entorno de la Zona Arqueológica propuesta existe 1 yacimiento cuyas características se describen en esta misma publicación en sus Anexos correspondientes y con los consiguientes efectos tutelares: Cova Matutano.

ANEXO III

Delimitación literal de la Zona Arqueológica del yacimiento Cova Matutano en el Término Municipal de Vilafamés (Castellón), descripción de las partes integrantes o consubstanciales del mismo y valores patrimoniales que justifican la declaración

1. Denominación Principal: Cova Matutano.
2. Localización:
Província: Castellón
Comarca: La Plana Alta
Municipio: Vilafamés
3. Delimitación literal del yacimiento:

La Cova Matutano se encuentra en el Término Municipal de Vilafamés (Castellón), localizada en la hoja núm. 616 (30-24) 517 (31-24), Vilafamés, correspondiente al mapa con escala 1:50.000 del Institu-

i Cadastral d'Espanya. Es troba situada en els 40° 06' 50" de latitud N i 3° 38' de longitud E del meridià de Madrid.

Els jaciments Cova del Tossal de la Font i Cova Matutano consten amb anotació única preventiva amb el número A-R-I-55-0000581-00000 en el Registre de Béns Immobles d'Interés Cultural del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport amb la categoria de zona arqueològica.

Cova Matutano apareix ressenyada en el Catàleg de Béns i Espais Protegits del Terme Municipal de Vilafamés (2003) amb el codi de fitxa Q-3, amb categoria arqueològica i un nivell de protecció integral. La Cova està situada aproximadament a 114 metres de la Cova del Tossal de la Font.

Antecedents jurídics (juntament amb la Cova del Tossal de la Font):
Incoació: 19 de gener de 1998
Publicació de la incoació: 27 de febrer de 1998

3.1. Ubicació

El jaciment està situat en les següents coordenades:

Dàtum: ETRS89

Fus 30N

UTMe: 751299

UTMn: 4444496

Altura: 315 m.s.n.m.

3.2. Referència cadastral:

1346612YK5414G0001SY. Sòl urbà, carrer Sant Antoni, número 68 (Vilafamés).

Illa: 1346612YK5414G Parcel·la: 12

La cavitat s'estendria, com a mínim, per les referències cadastrals 12128A010002500000XF i 12128A010002500001MG, parcel·la 250 del polígon 10 (paratge Font Piques de Vilafamés).

4. Justificació de la delimitació del jaciment arqueològic declarat zona arqueològica:

Situat als afores de Vilafamés, però dins del nucli urbà, es troba en l'interior d'un pati-corral posterior d'un antic molí d'oli que va ser propietat de la família Matutano (d'ací el nom del jaciment).

Els nivells més recents del jaciment van ser buidats durant la construcció del molí i es va trencar gran part de la visera de la cova per a poder edificar-lo, per la qual cosa part del jaciment està per davall del sòl actual. La utilització posterior de la cavitat com a corral va provocar la destrucció parcial del nivell superficial, i al mateix temps la construcció de l'habitatge també va poder alterar la morfologia de la cavitat i la superfície d'ocupació del lloc habitacional.

5. Descripció del jaciment declarat, de les parts integrants o substancials i determinació dels seus valors:

Cova Matutano és una cavitat xicoteta que s'obri en direcció NO i està constituïda per una única sala de planta irregular, amb una extensió d'aproximadament 105 m² i rebllida de sediments, que han de formar part d'algun sistema càrstic relacionat amb la veïna cova del Tossal. Té un eix longitudinal que mesura 13 metres i el transversal 8 metres. En la part central s'observen grans blocs caiguts de la cúpula de la cavitat.

El jaciment ha sigut excavat des de finals de la dècada dels anys 70 del segle XX pel SIAP de Castelló.

5.1. Parts integrants. Nivells arqueològics

L'assentament de Cova Matutano va tindre un llarg període ocupacional, però, tant el mode de vida com l'hàbitat dels seus ocupants al llarg dels aproximadament 3.000 anys d'existència no va patir canvis bruscos, i va anar transformant-se gradualment tant en la seua cultura material i com en la seua estratègia de producció econòmica caçadora-recol·lectora.

Seguint Olària, i d'altres, es pot dir que el registre material arqueològic de Cova Matutano documenta la transició del Magdalenian superior (una de les últimes cultures del Paleolític superior a Europa occidental que es va estendre al llarg del Würm IV, amb seqüència alterna de clima fred i sec, i fresc i humit) i l'Epimagdalenian.

S'han documentat dues fases evolutives clares en Cova Matutano, la més antiga es correspon al Magdalenian superior IV (avançat), en què la indústria es caracteritza per arpons, varetes, atzagaies i una preponderància de burins sobre raspadors. Hi segueix una fase més recent,

to Geográfico y Catastral de España. Se encuentra situada en los 40° 06' 50" de latitud N y 3° 38' de longitud E del meridiano de Madrid.

Los yacimientos Cova del Tossal de la Font y Cova Matutano constan con anotación única preventiva con el número A-R-I-55-0000581-00000 en el Registro de Bienes Inmuebles de Interés Cultural del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte con la categoría de Zona Arqueológica.

Cova Matutano aparece reseñada en el Catálogo de Bienes y Espacios Protegidos del Término Municipal de Vilafamés (2003) con el código de ficha Q-3, con Categoría Arqueológica y un nivel de protección integral. La Cova está situada aproximadamente a 114 metros de la Cova del Tossal de la Font.

Antecedentes jurídicos (junto a Cova del Tossal de la Font):
Incoación: 19 de enero de 1998
Publicación de la incoación: 27 de febrero de 1998

3.1. Ubicación

El yacimiento se encuentra situado en las siguientes coordenadas:

Datum: ETRS89

Huso 30N

UTMe: 751299

UTMn: 4444496

Altura: 315 m.s.n.m.

3.2. Referencia Catastral:

1346612YK5414G0001SY. Suelo Urbano, Calle Sant Antoni, número 68 (Vilafamés).

Isla: 1346612YK5414G Parcela: 12

La cavidad se extendería, como mínimo, por las Referencias Catastrales 12128A010002500000XF y 12128A010002500001MG, parcela 250 del Polígono 10 (Paraje Font Piques de Vilafamés).

4. Justificación de la delimitación del yacimiento arqueológico declarado Zona Arqueológica:

Situado en las afueras de Vilafamés, pero dentro del núcleo urbano, se encuentra en el interior de un patio-corral trasero de un antiguo molino aceitero que fue propiedad de la familia Matutano (de ahí el nombre del yacimiento).

Los niveles más recientes del yacimiento fueron vaciados durante la construcción del molino y se rompió gran parte de la visera de la cueva para poder edificarlo, por lo que parte del yacimiento está por debajo del suelo actual. La utilización posterior de la cavidad como corral provocó la destrucción parcial del nivel superficial, y al mismo tiempo la construcción de la propia vivienda también pudo alterar la morfología de la cavidad y la superficie de ocupación del lugar habitacional.

5. Descripción del yacimiento declarado, de las partes integrantes o consustanciales y determinación de sus valores:

Cova Matutano es una cavidad pequeña que se abre en dirección NW y está constituída por una única sala de planta irregular, con una extensión de aproximadamente 105 m² y colmatada de sedimentos, que deben formar parte de algún sistema cárstico relacionado con la vecina Cova del Tossal. Tiene un eje longitudinal que mide 13 metros y el transversal 8 metros. En la parte central se observan grandes bloques caídos de la cúpula de la cavidad.

El yacimiento ha sido excavado desde finales de la década de los años 70 del siglo XX por el SIAP de Castellón.

5.1. Partes integrantes. Niveles arqueológicos

El asentamiento de Cova Matutano tuvo un largo período ocupacional, pero, tanto el modo de vida como el hábitat de sus ocupantes a lo largo de los aproximadamente 3000 años de existencia no sufrió cambios bruscos, transformándose paulatinamente tanto en su cultura material y como en su estrategia de producción económica cazadora-recolectora.

Seguendo a Olària, y otros, se puede decir que el registro material arqueológico de Cova Matutano documenta la transición del Magdalenian Superior (una de las últimas culturas del Paleolítico Superior en Europa occidental que se extendió a lo largo del Würm IV, con secuencia alterna de clima frío y seco, y fresco y húmedo) y el Epimagdalenian.

Se han documentado dos fases evolutivas claras en Cova Matutano, la mas antigua se corresponde con el Magdalenian Superior IV (avanzado), donde la industria se caracteriza por arpones, varillas, azagayas y una preponderancia de buriles sobre raspadores. Le sigue una fase mas

pertanyent al Magdalenian superior V-VI amb atzagaies, arpons i puntes, amb més raspadors que burins i amb art moble geomètric i naturalista.

S'hi documenta un canvi industrial respecte als nivells inferiors que es materialitza en l'augment del nombre de raspadors, el descens de burins i de la indústria en matèria dura animal, així com el creixement de l'utilatge microlaminar de dors, de les osques i denticulats i, sobretot, de les truncadures. Les gens de l'Epimagdalenian va introduir a penes canvis en l'instrumental de treball, augmentant; això sí, va augmentar els instruments denticulats que facilitaven el treball d'objectes d'os i fusta.

S'hi evidencien gran quantitat de cudols gravats, alguns fragmentats, amb figuracions estilitzades d'animals -cèrvids i bòvids- mitjançant traços molt fins. No hi ha, doncs, cudols que es puguen identificar exclusivament com a «artístics» o amb incisions figuratives; les incisions figuratives estan emmascarades per incisions d'ús, així com per accions successives de percussió, fregament i desgast superficial. Van ser eines que abans d'usar-les per a dur a terme aquestes accions van ser decorades. Els senyals de percussió en els extrems de les peces són molt significatius. Alguns dels cudols podrien haver servit, posteriorment al gravat, com a suports o encluses per a facilitar el tall i l'especejament de la carn.

Apareix freqüentment ocre en els nivells en què van ser trobats els cudols, la qual cosa pressuposa una certa associació entre l'ús d'aquests i el mateix pigment.

5.2. Determinació dels seus valors

El jaciment disposa d'un ampli grup de datacions absolutes, amb un extraordinari conjunt industrial en pedra i os i alguns elements d'adorn excepcionals que fan d'aquest enclavament un lloc de gran valor cultural per a documentar les societats caçadores recol·lectores valencianes del tardiglaciari.

Està considerat un dels grans jaciments del nord de la Comunitat Valenciana en el qual podem evidenciar, principalment, el pas entre el Magdalenian i l'Epimagdalenian, ja que aporta una informació única per a l'estudi dels últims mil·lennis del Paleolític superior (14.000-11.500 B.P.) en el vessant mediterrani (Plistocè) amb ocupacions humanes que ens permeten documentar, en general, un dels períodes pitjor coneguts de la prehistòria.

El jaciment es pot identificar com un assentament humà no permanent. Des d'aquesta perspectiva, les restes de cudols decorats documentats estan vinculades a treballs específics que requereixen aplicar tècniques com la percussió, el tall, el fregament i eventualment l'aplicació d'ocre. La qual cosa inclina a tractar-los com a mers instruments o eines aplicades a funcions en les quals intervenen les activitats esmentades.

El paquet arqueològic, amb objectes lítics, ossis i artístics permet determinar les pautes pròpies d'explotació del territori per part dels grups de caçadors recol·lectors del final del Paleolític i permet reconstruir estratègies de captació, gestió de recursos i d'explotació territorial, i inferir hipòtesis relatives als processos d'especialització i diversificació d'aquests recursos, d'elecció d'hàbitat i de demografia. Aporta informació de pes sobre els criteris d'elecció d'hàbitat per part de les societats del tardiglaciari recent, i confirma la importància de l'elecció com a lloc d'habitació de coves o llocs situats en el límit d'ecosistemes diferents. Des dels llocs com la Cova Matutano es podia depredar o recol·lectar àrees diferents amb recursos diversos. Es tracta, per això, de les primeres societats d'economia d'ampli espectre, molt anterior al Neolític.

Les seues restes faunístiques donen a conèixer la importància de l'aportació de preses xicotetes com el conill, i la diversitat d'espècies depredades, la qual cosa difereix dels paradigmes vigents fins al moment del seu estudi que tractaven d'explicar l'últim tram cronològic de les societats caçadores recol·lectores com una carrera cap a l'especialització de les captures.

Estableix una seqüència industrial diferent de la que mantenia la investigació fins fa uns anys, caracteritzada per l'aparició primerenca d'aspectes culturals que fins a aquest moment s'atribuïen a l'Epipaleolític, però que les datacions de Matutano assenyalen que ja estaven presents al final del Paleolític superior. Aquests aspectes van donar lloc a la caracterització industrial de l'Epimagdalenian.

5.3. Cronologia

reciente, perteneciente al Magdalenian Superior V-VI con azagayas, arpones y puntas, con más raspadores que buriles y con arte mueble geométrico y naturalista.

Se documenta un cambio industrial respecto a los niveles inferiores que se materializa en el aumento del número de raspadores, el descenso de buriles y de la industria en materia dura animal, así como el crecimiento del utillaje microlaminar de dorso, de las muescas y denticulados y, sobre todo, de las truncaduras. Las gentes del Epimagdalenian introdujeron apenas cambios en el instrumental de trabajo, aumentando, eso sí, los instrumentos denticulados que facilitaban el trabajo de objetos de hueso y madera.

Se evidencian gran cantidad de guijarros grabados, algunos fragmentados, con figuraciones estilizadas de animales -cérvidos y bóvidos- mediante trazos muy finos. No existen pues guijarros que se puedan identificar exclusivamente como «artísticos» o con incisiones figurativas; las incisiones figurativas están enmascaradas por incisiones de uso, así como por acciones sucesivas de percusión, frotado y desgaste superficial. Fueron herramientas que antes de usarlas para llevar a cabo estas acciones fueron decoradas. Las señales de percusión en los extremos de las piezas son muy significativas. Algunos de los cantos pudieron haber servido, posteriormente al grabado, como soportes o yunques para facilitar el corte y despiece de la carne.

Aparece frecuentemente ocre en los niveles en que fueron hallados los guijarros, lo cual presupone una cierta asociación entre el uso de los mismos y el propio pigmento.

5.2. Determinación de sus valores

El yacimiento cuenta con un amplio grupo de dataciones absolutas, con un extraordinario conjunto industrial en piedra y hueso y algunos elementos de adorno excepcionales que hacen de este enclave un lugar de gran valor cultural para documentar las sociedades cazadoras-recolectoras valencianes del tardiglaciari.

Está considerado uno de los grandes yacimientos del norte de la Comunitat Valenciana en el cual podemos evidenciar, principalment, el paso entre el Magdalenian y el Epimagdalenian aportando una información única para el estudio de los últimos milenios del Paleolítico Superior (14.000-11.500 B.P.) en la vertiente mediterránea (Pleistoceno) con ocupaciones humanas que nos permiten documentar, en general, uno de los periodos peor conocidos de la Prehistoria.

El yacimiento se puede identificar como un asentamiento humano no permanente. Desde esta perspectiva, los restos de guijarros decorados documentados están vinculados a trabajos específicos que requieren aplicar técnicas como la percusión, el corte, el frotamiento y eventualmente la aplicación de ocre. Lo cual inclina a tratarlos como meros instrumentos o herramientas aplicadas a funciones en las que interviene las actividades mencionadas.

El paquete arqueológico, con objetos líticos, óseos y artísticos permite determinar las pautas propias de explotación del territorio por parte de los grupos de cazadores-recolectores del final del Paleolítico y permite reconstruir estrategias de captación, gestión de recursos y de explotación territorial, e inferir hipótesis relativas a los procesos de especialización y diversificación de los dichos recursos, de elección de hábitat y de demografía. Aporta información de peso sobre los criterios de elección de hábitat por parte de las sociedades del tardiglaciari reciente, confirmando la importancia de la elección como lugar de habitación de cuevas o lugares situados en el límite de ecosistemas diferentes. Desde los lugares como Cova Matutano se podía depredar o recolectar áreas diferentes con recursos diversos. Se trata por eso de las primeras sociedades de economía de amplio espectro, muy anterior al Neolítico.

Sus restos faunísticos dan a conocer la importancia del aporte de presas pequeñas como el conejo, y la diversidad de especies depredadas, lo que difiere de los paradigmas vigentes hasta el momento de su estudio que trataban de explicar el último tramo cronológico de las sociedades cazadoras-recolectoras como una carrera hacia la especialización de las captures.

Establece una secuencia industrial distinta de la que mantenía la investigación hasta hace unos años, caracterizada por la aparición temprana de aspectos culturales que hasta ese momento se atribuían al Epipaleolítico, pero que las dataciones de Matutano señalan que ya estaban presentes al final del Paleolítico Superior. Estos aspectos dieron lugar a la caracterización industrial del Epimagdalenian.

5.3. Cronología

La primera etapa de l'hàbitat en Cova Matutano correspon a un moment climàtic de la glaciació Würm, fase IV, amb períodes freds i secs, alternats amb moments humits. La segona constitueix una perduració atenuada de l'anterior amb augment de les fases humides i una temperatura lleugerament càlida, episodi conegut com l'Oscil·lació de Bölling.

En els nivells de Cova Matutano es van obtenir diverses datacions que mostren una gradació que va des del 15.880-13.600 cal BP (12.520±350 BP), del nivell 3 del sector II, al 14.860-11.940 cal BP (11.410±610 BP), del nivell 2 del mateix sector.

Si bé és cert que algunes d'aquestes datacions han sigut criticades per alguns investigadors a causa d'algunes incoherències amb la seqüència estratigràfica (Villaverde, 1985 i 1990; Casabó i Rovira, 1987-1988, Casabó, 2004), però aquest fet no invalida les característiques generals evolutives de la seqüència arqueològica i la important informació que es pot extraure del jaciment.

ANNEX IV

Delimitació literal de l'entorn de protecció de la zona arqueològica del jaciment Cova Matutano.

A) Justificació de la delimitació proposada.

L'entorn de protecció del bé d'Interès cultural queda definit tant literalment com gràficament en els annexos adjunts que formen part de la present resolució. La documentació complementària consta en l'expedient.

Els criteris emprats per a establir l'entorn de protecció es basen en la legislació vigent en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, Llei 4/1998, de la Generalitat, en relació amb l'establiment d'entorns mínims de protecció per a immobles situats en àmbits periurbans: l'espai resultant de sumar a l'illa on se situa l'immoble, els espais públics confrontants amb aquesta i les illes que entren en contacte amb aquests espais públics segons la disposició transitòria primera (establiment d'entorns mínims de protecció per a immobles) de la Llei 5/2007, de 9 de febrer, de la Generalitat, de modificació de la Llei 4/1998, de la Generalitat, d'acord amb els criteris següents:

– Topogràfics i paisatgístics. Zona rústica i zona urbana.

– Arqueològics: l'àmbit comprén la mateixa zona arqueològica del jaciment i les àrees confrontants susceptibles d'altres noves troballes relacionades.

– Administratius: delimitació d'un polígon irregular que forma l'entorn del jaciment arqueològic i que transcorre per algunes llindes de les construccions urbanes que faciliten així la seua definició.

B) Delimitació literal de l'entorn de protecció.

Es delimita per un polígon irregular que comprén un espai amb sòl tant rústic com urbà.

Parcel·les afectades. Terme municipal Vilafamés (Castelló).

Polígons. Parcel·les. Referències cadastrals. Carrer i número.

Rústics. Paratge Font Piques:

12128A010002500000XF: Polígon 10 Parcel·la 250 (part). Parcel·la, a efectes cadastrals, amb immobles de diferent classe (urbans i rústics).

12128A010002500001MG: Polígon 10 Parcel·la 250 (part). Parcel·la, a efectes cadastrals, amb immobles de diferent classe (urbans i rústics).

Urbans:

Illa 13487, parcel·les 47, 46, 45; corresponents als números 1, 3, 5 i 7, respectivament, del carrer de Sant Antoni.

Illa 13466, parcel·les 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; corresponents als números 72, 70, 68, 66, 64, 62 i 60, respectivament, del carrer de Sant Antoni.

<i>Referències Cadastrals</i>	<i>Carrer i número</i>
1348747YK5414E0002IS	C/ Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0003OD	C/ Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0004PF	C/ Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0005AG	C/ Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0006SH	C/ Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0007DJ	C/ Sant Antoni, 1

La primera etapa del hábitat en Cova Matutano corresponde a un momento climático de la glaciación Würm, fase IV, con períodos fríos y secos, alternados con momentos húmedos. La segunda constituye una perduración atenuada de la anterior con aumento de las fases húmedas y una temperatura ligeramente cálida, episodio conocido como la Oscilación de Bölling.

En los niveles de Cova Matutano se obtuvieron varias dataciones que muestran una gradación que va desde el 15.880-13.600 cal BP (12.520±350 BP), del nivel 3 del sector II, al 14.860-11.940 cal BP (11.410±610 BP), del nivel 2 del mismo sector.

Si bien es cierto que algunas de estas dataciones han sido criticadas por algunos investigadores debido a algunas incoherencias con la secuencia estratigráfica (Villaverde, 1985 y 1990; Casabó y Rovira, 1987-1988, Casabó, 2004), pero este hecho no invalida las características generales evolutivas de la secuencia arqueológica y la importante información que se puede extraer del yacimiento.

ANEXO IV

Delimitación literal del entorno de protección de la Zona Arqueológica del yacimiento Cova Matutano.

A) Justificación de la delimitación propuesta.

El entorno de protección del Bien de Interés Cultural queda definido tanto literal como gráficamente en los Anexos adjuntos que forman parte de la presente resolución. La documentación complementaria obra en el Expediente.

Los criterios empleados para establecer el entorno de protección se basan en la legislación vigente en el ámbito de la Comunitat Valenciana, Ley 4/1998, de la Generalitat, en relación con el establecimiento de entornos mínimos de protección para inmuebles situados en ámbitos periurbanos: el espacio resultante de sumar a la manzana donde se ubica el inmueble, los espacios públicos colindantes con ella y las manzanas que entren en contacto con dichos espacios públicos según la Disposición Transitoria Primera (establecimiento de entornos mínimos de protección para inmuebles) de la Ley 5/2007, de 9 de febrero, de la Generalitat, de modificación de la Ley 4/1998, de la Generalitat, con los criterios siguientes:

– Topográficos y paisajísticos. Zona rústica y zona urbana.

– Arqueológicos: el ámbito comprende la propia Zona Arqueológica del yacimiento y las áreas colindantes susceptibles de otros nuevos hallazgos relacionados.

– Administrativos: delimitación de un polígono irregular que forma el entorno del yacimiento arqueológico y que transcorre por algunos lindes de las construcciones urbanas que facilitando así su definición.

B) Delimitación literal del entorno de protección.

Se delimita por un polígono irregular que comprende un espacio con suelo tanto rústico como urbano.

Parcelas afectadas. Término Municipal Vilafamés (Castellón).

Polígonos. Parcelas. Referencias Catastrales. Calle y número.

Rústicos. Paraje Font Piques:

12128A010002500000XF: Polígono 10 Parcela 250 (parte). Parcela, a efectos catastrales, con inmuebles de distinta clase (urbanos y rústicos).

12128A010002500001MG Polígono 10 Parcela 250 (parte). Parcela, a efectos catastrales, con inmuebles de distinta clase (urbanos y rústicos).

Urbanos:

Isla 13487, parcelas 47, 46, 45; correspondientes a los números 1, 3, 5 y 7, respectivamente, de la C/. Sant Antoni.

Isla 13466, parcelas 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16; correspondientes a los números 72, 70, 68, 66, 64, 62 y 60, respectivamente, de la C/. Sant Antoni.

<i>Referencias Catastrales</i>	<i>Calle y número</i>
1348747YK5414E0002IS	C/. Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0003OD	C/. Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0004PF	C/. Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0005AG	C/. Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0006SH	C/. Sant Antoni, 1
1348747YK5414E0007DJ	C/. Sant Antoni, 1

1348746YK5414G0001ZY C/ Sant Antoni, 3
1348745YK5414E0001SA C/ Sant Antoni, 5
1348765YK5414E0001MA C/ Sant Antoni, 7
1346616YK5414E0001WA C/ Sant Antoni, 60
1346615YK5414E0001HA C/ Sant Antoni, 62
1346614YK5414E0001UA C/ Sant Antoni, 64
1346613YK5414G0001ZY C/ Sant Antoni, 66
1346612YK5414G0001SY C/ Sant Antoni, 68
(entrada a Cova Matutano)
1346611YK5414G0001EY C/ Sant Antoni, 70
1346610YK5414E0001JA C/ Sant Antoni, 72

A més:

Zona de via pública emmarcada per l'espai existent entre els immobles que van des de la referència cadastral 1346610YK5414E0001JA (c/ Sant Antoni, número 72) i la referència cadastral 1348765YK5414E0001MA (c/ Sant Antoni, número 7), fins a la referència cadastral 1346617YK5414E0001AA (c/ Calvari, número 1) enfront de la referència cadastral 1348748YK5414E0001HA (av. Fabián Ribes, número 4).

Línia delimitadora: Sentit horari.

Origen Punt A1: Coordenades 751301/4444531 situades en la mitgera dels edificis del c/ Sant Antoni, número 72 (1346612YK5414E0001JA-Illa 1346612YK5414G-) i c/ Sant Antoni, número 74 (1346612YK5414E0001SA-Illa 1346617YK5414G-) en la intersecció amb la via pública (c/ Sant Antoni).

Fus 30N ETRS 89

Punts. Coordenades X/Y.

Punts	X	Y
A1	751301	4444531
2	751324	4444516
3	751306	4444472
4	751304	4444466
5	751289	4444465
6	751263	4444483
7	751251	4444489
8	751254	4444490
9	751256	4444495
10	751255	4444495
11	751258	4444494
12	751267	4444506
13	751264	4444508
14	751273	4444526
15	751279	4444523
16	751284	4444529
17	751279	4444532
18	751284	4444542
19	751297	4444535

Es delimita un polígon irregular que conforma l'entorn de la zona arqueològica del jaciment de Cova Matutano.

Des del punt d'origen (Punt A 1) en les coordenades 751301/4444531 es dirigeix en direcció SE per la mitgera de les referències cadastrals 1346610YK5414E0001JA (carrer Sant Antoni, número 72) i 1346609YK5414E0001SA (carrer Sant Antoni, número 74) travessant la parcel·la 250 del Polígon 10 (referències cadastrals 12128A010002500000XF i 12128A010002500001MG) fins a arribar a les coordenades 751324/4444516 situades en la intersecció d'aquesta parcel·la amb la parcel·la 178 del polígon 10 (referència cadastral 12128A010001780000XQ).

Es dirigeix en direcció SO pel límit de les parcel·les rústiques 250 i 178, fins a arribar a les coordenades 751304/4444466. Es dirigeix en direcció O fins a les coordenades 751289/4444465 situades en la intersecció de les referències cadastrals 1346616YK5414E0001WA (habitatge situat al carrer Sant Antoni, 60) i la 1346617YK5414E0001AA (habitatge situat al carrer Calvari, número 1) amb la parcel·la 250 del Polígon 10. Des d'aquest punt per la mitgera de les anteriors referències cadastrals, i travessant la via pública del carrer Sant Antoni, arriba fins a les coordenades 751251/4444489.

Continua cap al NE vorejant la via pública fins a les coordenades 751267/4444506 en la intersecció d'aquesta via pública amb els edificis situats al carrer Sant Antoni, número 1 i avinguda Fabián Ribes, núme-

1348746YK5414G0001ZY C/. Sant Antoni, 3
1348745YK5414E0001SA C/. Sant Antoni, 5
1348765YK5414E0001MA C/. Sant Antoni, 7
1346616YK5414E0001WA C/. Sant Antoni, 60
1346615YK5414E0001HA C/. Sant Antoni, 62
1346614YK5414E0001UA C/. Sant Antoni, 64
1346613YK5414G0001ZY C/. Sant Antoni, 66
1346612YK5414G0001SY C/. Sant Antoni, 68
(entrada a Cova Matutano)
1346611YK5414G0001EY C/. Sant Antoni, 70
1346610YK5414E0001JA C/. Sant Antoni, 72

Además:

Zona de Vía pública emmarcada por el espacio existente entre los inmuebles que van desde la Referencia Catastral 1346610YK5414E0001JA (C/. Sant Antoni, número 72) y la Referencia Catastral 1348765YK5414E0001MA (C/. Sant Antoni, número 7), hasta la Referencia Catastral 1346617YK5414E0001AA (C/. Calvari, número 1) frente a la Referencia Catastral 1348748YK5414E0001HA (av. Fabián Ribes, número 4).

Línea delimitadora: Sentido horario.

Origen Punto A1: Coordenadas 751301/4444531 situadas en la medianera de los edificios de la C/. Sant Antoni, número 72 (1346612YK5414E0001JA-Isla 1346612YK5414G-) y C/. Sant Antoni, número 74 (1346612YK5414E0001SA-Isla 1346617YK5414G-) en la intersección con la Vía pública (C/. Sant Antoni).

Huso 30N ETRS 89

Puntos. Coordenadas X/Y.

Puntos	X	Y
A1	751301	4444531
2	751324	4444516
3	751306	4444472
4	751304	4444466
5	751289	4444465
6	751263	4444483
7	751251	4444489
8	751254	4444490
9	751256	4444495
10	751255	4444495
11	751258	4444494
12	751267	4444506
13	751264	4444508
14	751273	4444526
15	751279	4444523
16	751284	4444529
17	751279	4444532
18	751284	4444542
19	751297	4444535

Se delimita un polígono irregular que conforma el entorno de la Zona Arqueológica del yacimiento de Cova Matutano.

Desde el punto de origen (Punto A1) en las coordenadas 751301/4444531 se dirige en dirección SE por la medianera de las Referencias Catastrales 1346610YK5414E0001JA (C/. Sant Antoni, número 72) y 1346609YK5414E0001SA (C/. Sant Antoni, número 74) atravesando la parcela 250 del Polígono 10 (Referencias Catastrales 12128A010002500000XF y 12128A010002500001MG) hasta llegar a las coordenadas 751324/4444516 situadas en la intersección de esta parcela con la parcela 178 del Polígono 10 (Referencia Catastral 12128A010001780000XQ).

Se dirige en dirección SW por el límite de las parcelas rústicas 250 y 178, hasta llegar a las coordenadas 751304/4444466. Se dirige hacia el W hasta las coordenadas 751289/4444465 situadas en la intersección de las Referencias Catastrales 1346616YK5414E0001WA (vivienda sita en la C/. Sant Antoni, 60) y la 1346617YK5414E0001AA (vivienda sita en C/. Calvari, número 1) con la parcela 250 del Polígono 10. Desde ese punto por la medianera de las anteriores Referencias Catastrales, y atravesando la vía pública de la C/. Sant Antoni, llega hasta las coordenadas 751251/4444489.

Continua hacia el NE bordeando la vía pública hasta las coordenadas 751267/4444506 en la intersección de dicha vía pública con los edificios sitos en C/. Sant Antoni, número 1 y av. Fabián Ribes, número

ro 6. Continuant en direcció NE es dirigeix per la mitgera que separa l'immoble del carrer Sant Antoni, número 1 amb el situat en l'avinguda Fabián Ribes, número 8 fins a les coordenades 751273/4444526 (intersecció dels immobles situats a l'avinguda de Fabián Ribes, números 10 i 12, i carrer Sant Antoni, número 3).

En direcció NO arriba fins al punt d'intersecció amb els immobles situats al carrer Sant Antoni, número 5, avinguda Fabián Ribes, números 12 (referències cadastrals 1348752YK5414E0001WA-1348752YK5414E0002ES-1348752YK5414E0003RD) i 14 (referència cadastral 1348753YK5414G0001AY) en les coordenades 751273/4444526. Segueix en direcció N per les mitgeres dels edificis situats a l'avinguda Fabián Ribes, número 14 (1348753YK5414G0001AY), carrer Sant Antoni, número 7 (referència cadastral 1348765YK5414E0001MA) i carrer Sant Antoni, número 5 (referència cadastral 1348745YK5414E0001SA) fins a les coordenades 751284/4444529. Des d'aquest punt es dirigeix cap a l'E per les mitgeres del sòl urbà del carrer Sant Antoni (referència cadastral 1348736YK5414G0001RY) i carrer Sant Antoni, número 7 (referència cadastral 1348765YK5414E0001MA) en les coordenades 751297/4444535. Travessa la via pública del carrer Sant Antoni fins a arribar al punt d'origen A1.

6. Siguiendo en dirección NE se dirige por la medianera que separa el inmueble de C/. Sant Antoni, número 1 con el situado en av. Fabián Ribes, número 8 hasta las coordenadas 751273/4444526 (intersección de los inmuebles sitos en av. Fabián Ribes, números 10 y 12, y C/. Sant Antoni, número 3).

En dirección NW llega hasta el punto de intersección con los inmuebles sitos en C/. Sant Antoni, número 5, av. Fabián Ribes, números 12 (Referencias Catastrales 1348752YK5414E0001WA-1348752YK5414E0002ES-1348752YK5414E0003RD) y 14 (Referencia Catastral 1348753YK5414G0001AY) en las coordenadas 751273/4444526. Sigue en dirección N por las medianeras de los edificios sitos en av. Fabián Ribes, número 14 (1348753YK5414G0001AY), C/. Sant Antoni, número 7 (Referencia Catastral 1348765YK5414E0001MA) y C/. Sant Antoni, número 5 (Referencia Catastral 1348745YK5414E0001SA) hasta las coordenadas 751284/4444529. Desde este punto se dirige hacia el E por las medianeras del suelo urbano de C/. Sant Antoni (Referencia Catastral 1348736YK5414G0001RY) y C/. Sant Antoni, número 7 (Referencia Catastral 1348765YK5414E0001MA) en las coordenadas 751297/4444535. Atraviesa la vía pública de C/. San Antoni hasta llegar al punto de origen A1.

ANNEX V / ANEXO V

DOCUMENTACIÓ GRÀFICA / DOCUMENTACIÓN GRÁFICA

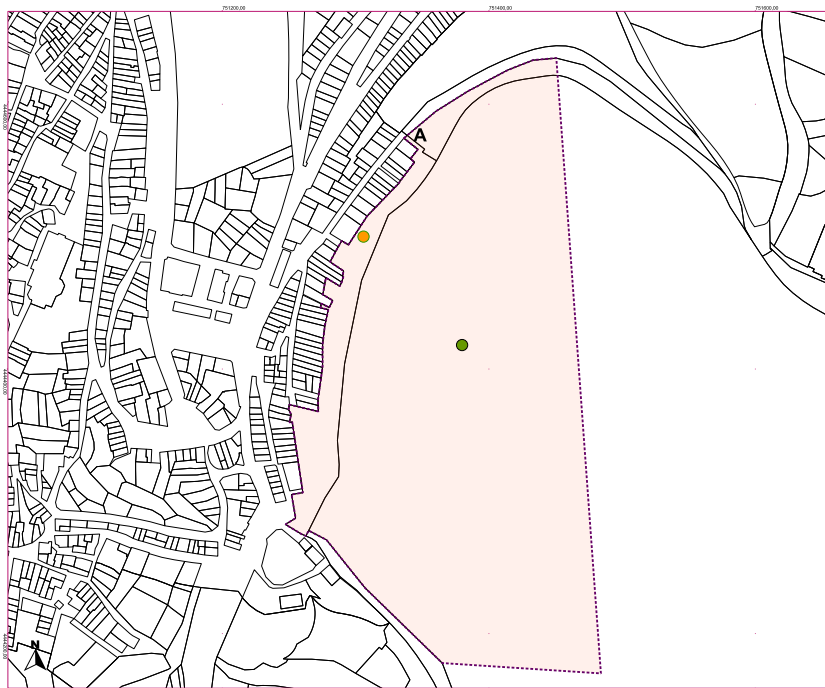
COVA DEL TOSSAL DE LA FONT (VILAFAMÉS)

- COVA DEL TOSSAL DE LA FONT
- COVA MATUTANO
- ENTORNO / ENTORN
- PARCELA / PARCEL·LA

0 20 40 60 80
Metres

 GENERALITAT VALENCIANA

COVA DEL TOSSAL DE LA FONT (VILAFAMÉS)

- COVA DEL TOSSAL DE LA FONT
- COVA MATUTANO
- ENTORNO / ENTORN
- PARCELA / PARCEL·LA

0 20 40 60 80
Metres

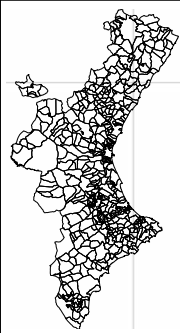
 GENERALITAT VALENCIANA

COVA MATUTANO (VILAFAMES)

- COVA MATUTANO
- ▬ ENTORNO / ENTORN

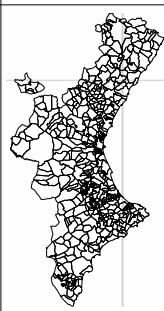

0 2 4 6 8
Metres

COVA MATUTANO (VILAFAMES)

- COVA MATUTANO
- ▬ ENTORNO / ENTORN
- ▭ PARCELA / PARCEL·LA

0 2 4 6 8
Metres

